

For det første kan det forudses at blive vanskeligt at skaffe så mange kvalificerede bestyrelsesformænd i Storkøbenhavn.

For det andet er det betænkeligt, at sammensætningen af de midlertidige bestyrelser er forholdsvis snæver. Ifølge lovforslaget åbnes der ikke mulighed for, at f.eks. repræsentanter for erhvervslivet kan sidde i de midlertidige bestyrelser. Mange institutioner har i forvejen gode forbindelser til det lokale erhvervsliv, som ville kunne bidrage positivt i overgangen hen i mod selveje.

Københavns Kommune vil ligeledes opfordre til, at sammensætningen af bestyrelserne efter 1. januar 2007 tænkes bredere, så repræsentanter fra erhvervslivet, kulturlivet eller andre kan indgå i bestyrelserne.

Deltagerbetaling på VUC

Københavns Kommune opfordrer til, at det ved udmøntningen af det nye taxameter bliver muligt, at deltagerbetalingen kan fastsættes af den enkelte institution ud fra institutionens kendskab til lokalområdet.

Københavns Kommune har det principielle synspunkt, at der ikke bør opkræves betaling for deltagelse i undervisningen. Såfremt der fortsat opkræves deltagerbetaling, vil Københavns Kommune gerne opfordre til, at det sikres, at deltagerbetalingen ikke indgår som et element i institutionens økonomiske prioriteringer og, at deltagerbetalingen ikke bliver et konkurrenceparameter for institutionerne.

Tæt samarbejde om Social- og Sundhedsuddannelserne

Social- og Sundhedsuddannelserne overføres til staten pr. 1. januar 2007. Overførslen gennemføres med henblik på at fremme en mere entydig og gennemskuelig sammenhæng i de erhvervsrettede ungdomsuddannelser samt skabe sikkerhed for, at der er tilstrækkelig uddannet arbejdskraft til social- og sundhedsområdet i landet som helhed.

Københavns Kommune anbefaler i den forbindelse, at det i lovforslaget præciseres, at der i videst muligt omfang skal sikres et tæt og formaliseret samarbejde mellem uddannelsesinstitutionen, kommunen – som en af de primære aftager af såvel praktikelever som færdiguddannede – samt regionen i forbindelse med den konkrete implementering af forslaget.

Afsluttende bemærkninger

Københavns Kommune vil gøre opmærksom på, at kommunen gennem mange år har tildelt ekstra ressourcer til gymnasier og hf-kurser med en stor andel af tosprogede elever for at styrke integrationsindsatsen. Det drejer sig om midler til f.eks. dansk som andetsprogsundervisning (screening, konferencetimer og studieværksteder), til det interkulturelle undervisningsmiljø, til særlige indsatser i forhold til forældresamarbejde og til integrationsfremmende samarbejde med folkeskoler. Det er vigtigt, at det fremtidige taxameter til skoler og kurser afspejler dette forhold.

Endelig tager Københavns Kommune et generelt forbehold for den foreløbige opgørelse af de økonomiske konsekvenser i forbindelse med overførslen af overhead for de pågældende uddannelsesområder.

Ad 2. Lov om ændring af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v. lov om mellem videregående uddannelser, lov om centre for undervisningsmidler m.v. og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område.

Med lovforslaget overgår centre for undervisningsmidler pr. 1. januar 2007 til staten og forankres i Centre for Videregående Uddannelse, CVU.

Centre for undervisningsmidlers opgaver foreslås forankret i såkaldte kerne-CVU'er, som i forbindelse med udlægning af afdelinger fra Danmarks Pædagogiske Universitet blandt andet har ansvar for grund-, efter- og videreuddannelse til og med diplomniveau samt forskningstilknøytning og videncenterfunktion inden for det pædagogiske område.

Med lovforslaget ønsker forligspartierne at samle en række naturligt sammenhængende opgaver for der igennem at skabe større enkelhed, kvalitet og samarbejde i opgaveløsningen. Det fremgår desuden af bemærkningerne til lovforslaget, at samplaceringen vil forkorte afstanden mellem teori og praksis og skabe muligheder for en øget brugerbaseret fornyelse og udvikling af praksis og teorier på det pædagogiske felt.

Københavns Kommune har en række bemærkninger og forslag til lovforslaget i form af hensyntagen til, at Center for Undervisningsmidler i Københavns Kommune også omfatter andre opgaver, præcisering af den fremtidige opgave, sikring af brugerindflydelsen, overdragelsesforholdene samt de midlertidige bestyrelser.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune har siden vedtagelsen af gældende lovgivning om centre for undervisningsmidler valgt at tillægge det lokale center en række kommunale sammenhængende opgaver for at skabe helhed, kvalitet og nærhed i centrets funktioner blandt andet med baggrund i bestemmelserne om skolebiblioteker samt centrets betjening af kommunale fritidsinstitutioner.

Med de ændringer, der er foreslået, forestår der en vanskelig opgave med at adskille amtslige og kommunale opgaver. I forbindelse med udmøntningen af kommunalreformen ønsker Københavns Kommune derfor, at lovgivningen tager hensyn til disse særlige københavnske forhold.

Det er Københavns Kommunes opfattelse, at placeringen af CVU'er og centre for undervisningsmidler i ét institutionelt regi kan styrke dynamikken og kvaliteten i den samlede opgaveportefølje, hvis en række forudsætninger er til stede:

- Centre for undervisningsmidlers nuværende opgaver, bortset fra kommunale og kommunalfuldmagtsbaserede opgaver, forbliver samlet således, at centrene forankres i CVU som enheder
- CVU's samlede ydelse udvikles i det tætte samspil, der i dag eksisterer mellem centre for undervisningsmidler og deres brugere – det vil sige, at der skal sikres en fortsat høj grad af brugerindflydelse

- Centre for undervisningsmidler får mulighed for at finansiere opgaver både med statslige tilskud og indtægtsdækket virksomhed
- Præcisering af målgrupper

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at centre for undervisningsmidlers opgaver skal videreføres; men i lovforslaget er der faldet et element ud. Centrene besidder materialesamlinger med forskelligt indhold og anvendelse – en informativ samling til læreres forberedelse og inspiration og en distributiv samling til anvendelse i undervisningen.

I § 1, stk. 2 i lov om centre for undervisningsmidler (§ 6) foreslår Københavns Kommune derfor, at det tilføjes, at centre for undervisningsmidler skal: ”1) omfatte en samling af undervisningsmidler *beregnet til udlån til undervisningsinstitutioner*”.

Af bemærkningerne til § 6 i lovforslaget fremgår det, at staten yder særlige tilskud til CVU'er til dækning af udgifter til funktionen som center for undervisningsmidler. Københavns Kommune bifalder, at det af CVU'ernes regnskaber og afrapportering af aktivitetsfelter skal fremgå, hvilke midler der er anvendt til funktionen.

Det er uklart, om der med lovforslagets formulering kan udpeges kommunale repræsentanter fra Københavns Kommune som medlemmer af den midlertidige bestyrelse. Dette bør ikke være udelukket, da aftagerinteresserne bør repræsenteres.

I bemærkningerne til lovforslaget anføres det, at det er vigtigt, at arbejdet med at forberede centrenes inddragelse i CVU'erne sker på et velforberedt og ordentligt tilrettelagt grundlag. I den forbindelse påregnes der igangsat et udvalgsarbejde med deltagelse af bl.a. repræsentanter fra Kommunernes Landsforening og Undervisningsministeriet. På baggrund af Københavns Kommunes særlige status, som både amts- og primærkommune, og opgavernes særlige organisering i kommunen, forventes kommunen inddraget i dette udvalgsarbejde.

Af hensyn til særlige regionale forhold vil det være væsentligt for den fremtidige opgaveløsning, at nuværende og midlertidige bestyrelser i så høj grad som muligt får bemyndigelse til at træffe aftaler om bl.a. regionale samarbejdsrelationer, opgavefordeling, geografisk placering og serviceområder.

Københavns Kommune tager et generelt forbehold for den foreløbige opgørelse af de økonomiske konsekvenser i forbindelse med overførslen af Center for Undervisningsmidler til CVU.

Det fremgår af lovforslaget, at undervisningsministeren overtager de faste ejendomme og stiller disse til disposition for CVU'erne på vilkår, som fastsættes af ministeren. Københavns Kommune savner her i henvisningen til de generelle regler om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen, at der gøres særskilt opmærksom på, at opgaven i Københavns Kommune overføres fra en myndighed, der ikke nedlægges.

Ad 3. Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love.

Det foreliggende lovforslag udmønter den del af aftalen om strukturreformen, der vedrører specialundervisning, forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning m.v.

Folkeskolen

Forslaget til ændring af folkeskoleloven medfører som udgangspunkt ingen ændringer for Københavns Kommune. Forslaget har til hensigt at overføre den vigtigste specialundervisning fra amterne til kommunerne. Københavns Kommune har hidtil som amt og kommune haft det samlede ansvar for specialundervisningen under folkeskoleloven.

I lovforslaget er det samtidig fastsat, at Københavns Kommune, i lighed med de nye regionsråds drift af lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, fortsat skal drive det landsdelsdækkende tilbud for døve børn og unge: Skolen på Kastelsvej.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune har derfor overordnet set ingen bemærkninger til forslaget om ændring af folkeskoleloven.

Konkret i forhold til lovforslagets præcise ordlyd har Københavns Kommune en kommentar af mere teknisk karakter. I lov om folkeskolen i kapitel 7a under § 48a er Børneklivnikken blevet kategoriseret som et landsdelsdækkende undervisningstilbud. Dette er en fejl. Børneklivnikken er en landsdelsdækkende specialrådgivningsfunktion, der pt. hører under Socialministeriets regi, jf. BEK nr. 927 af 08/12/1997. Undervisning er kun en del af tilbuddet.

Specialundervisning

Efter den gældende lov om specialundervisning for voksne skal amtsrådene sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap efter undervisningspligtens ophør kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning).

Med de foreslåede lovændringer samles myndighedsansvaret for voksspecialundervisningen som udgangspunkt i kommunerne. De tilbud, der gives på de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner, overføres dog til regionerne. Regionsrådene overtager ansvaret for disse, mens kommunerne får visitationskompetencen og det fulde finansieringsansvar.

Regionsrådene overtager også som udgangspunkt ansvaret for undervisningsinstitutioner (kommunikationscentre) med specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder. I de tilfælde,

hvor regionerne overtager institutionerne, skal det mindst én gang i hver valgperiode drøftes, om institutionerne mest hensigtsmæssigt bør drives af beliggenhedskommunen. Det er dog på forhånd afgjort, at Københavns Kommune beholder ansvaret for denne undervisning, der varetages af Center for Specialundervisning for Voksne (CSV)

Ordblindeundervisningen, der i dag tilbydes af amtsrådene i henhold til lov om specialundervisning for voksne, overføres derimod til lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og overgår sammen med FVU-undervisningen til staten. Ifølge forslaget overgår ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster med andre institutioner til voksenuddannelsescentrene, der også overgår til staten. Det betyder i Københavns Kommune, at Hovedstadens Ordblindeskole (HO), skal have driftsaftale med Københavns VUC (KVUC) i stedet for med kommunen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den konkrete forankring af de øvrige opgaver, som amtsrådene i dag tilbyder i henhold til lov om specialundervisning for voksne, skal kortlægges. Det skal blandt andet undersøges, om en række af tilbuddene mere hensigtsmæssigt kan overflyttes til andre områder. Det kan medføre, at for eksempel opgaver med karakter af behandling eller genoptræning, herunder fx tale- høreundervisning for voksne, fremover varetages af kommunerne som led i kommunernes ansvar for genoptræningstilbud eller af regionerne under hospitalsindlæggelse.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune finder det meget tilfredsstillende, at det samlede ansvar for specialundervisning for voksne også fremover vil være kommunalt i Københavns Kommune.

Det fremgår af bemærkningerne til de nye styrelsesregler for de regionale undervisningsinstitutioner (bemærkninger til § 2 stk. 29), at der som led i regionernes tilbud vil være mulighed for at tilrettelægge særlige ungdomsuddannelsesforløb for sent udviklede. Københavns Kommune forudsætter, at denne mulighed alene benyttes, hvis opgaven ikke varetages af kommunerne.

I den forbindelse skal det bemærkes, at Københavns Kommune allerede har oprettet et særligt ungdomsuddannelsesforløb på Ungdomsskolen i Utterslev. Det forudsættes, at dette undervisningstilbud fortsat drives af Københavns Kommune efter kommunalreformens udmøntning.

Til sidst har Kommunen en bemærkning til loven af mere teknisk karakter. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at Institutet for Blinde og Svagsynede er en af de landsdækkende undervisningsinstitutioner, som efter forslaget skal drives af regionsrådet. Det fremgår endvidere, at Institutet for Blinde og Svagsynede hører under Københavns Amtskommune. Endelig fremgår det, at der på Institutet for Blinde og Svagsynede også ydes specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvilket forudsættes skal ydes efter folkeskoleloven.

Ovenstående oplysninger er ikke korrekte. Institutet for Blinde og Svagsynede hører under Københavns Kommune og kan som Børneklivnikken ikke betegnes som en undervisningsinstitution. Institutet giver heller ikke tilbud til børn. Institutet for Blinde og Svagsynede hører under samme bekendtgørelse nr. 927 af 08/12/1997 og betegnes som udgangspunkt som en revalideringsinstitution, hvor specialrådgivning og undervisning er delelementer.

Lov om Forberedende Voksenundervisning (FVU)

Med overførslen af ordblindundervisningen til FVU-loven samles læseindsatsområdet i en enkelt lov. Myndighedsansvaret overgår til staten og den daglige administration af FVU-undervisningen og ordblindundervisningen varetages fremover af voksenuddannelsescentre, der har pligt til at anvende driftsoverenskomstparker for at sikre et tilstrækkeligt varieret og fleksibelt tilbud i en rimelig geografisk afstand.

Nuværende driftsoverenskomster overgår uforandret til staten pr. 1. januar 2007 og vil være gældende frem til 31. december 2008, hvor der indføres et nyt tak-sametersystem for VUC. Optagelsesproceduren varetages af VUC, og det er intentionen med loven, at lederen på VUC får ansvaret for, at den enkelte borger tilbydes et relevant undervisningsforløb med udsigt til progression i læsefærdighederne.

VUC får ansvaret for informationsindsatsen for såvel egen som driftsoverenskomstparkerens tilbud. Tilsynet med undervisningen flyttes fra amtsrådet (Københavns Kommune) til staten. De nuværende FVU-råd, der rådgiver om undervisningen, nedlægges, og opgaverne overføres til regionerne.

Social- og Sundhedsskolen mister ved lovforslagets gennemførelse sin status som automatisk FVU-udbyder og skal derfor fremover have driftsoverenskomst med VUC. Forvaltningen ser ingen problemer heri. Begrundelsen er det fremtidige bofællesskab og det tætte samarbejde, der allerede eksisterer.

Herudover sker der ingen begrænsninger i institutionstyper, der kan indgå driftsoverenskomst.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune beklager, at ordblindundervisningen sammen med FVU-undervisningen overgår til staten. Omfanget af begge typer undervisning er i Københavns Kommune tilstrækkeligt stort til at sikre kvalitet og bredde i udbuddet.

Kommunen finder det imidlertid tilfredsstillende, at læseundervisningen samles i en enkelt lov. På den måde kan opnås en forenkling og koordination af læse-, skrive- og stavetiltidene til voksne. Kommunen finder det desuden positivt, at der i forbindelse med ordblindundervisningen skal tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning.

Den fortsatte mulighed for spredningen af undervisningen via driftsoverenskomster finder kommunen værdifuld. Spredningen tilgodeser undervisningens

fleksibilitet og den lette geografiske adgang samt muligheden for at tilbyde FVU på andre uddannelsesinstitutioner for voksne.

Ad 4. Lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område.

Produktionsskoler

Med nærværende lovforslag bortfalder amtskommunernes ydelse af grundtilskud og kompetencer på produktionsskoleområdet. Det vil sige, at det fremover alene er kommunerne, der yder eller fratager grundtilskud til produktionsskolerne, og det er kommunalbestyrelserne, der godkender produktionsskolernes vedtægter.

Dette forslag har ingen konsekvenser for Københavns Kommune, hvor alene Københavns Kommune har ydet grundtilskud.

Amtsrådets repræsentation i bestyrelsen for produktionsskolen bortfalder og overgår til regionsrådet som følge af rådets koordinerende funktioner, bl.a. i forbindelse med den geografiske placering af udbuddet af ungdomsuddannelser i regionen.

Den amtskommunale repræsentation i Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse overgår til regionsrådene i forening. Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse består af en formand og 18 medlemmer, hvoraf et medlem udpeges efter indstilling fra Amtsrådsforeningen i Danmark. Denne plads bortfalder pr. 1. januar 2007, således at der fremover udpeges et medlem fra regionsrådene i forening.

Finansieringen af befordringsordningen for produktionsskoleelever, der udløser statstilskud, overgår til staten. Efter produktionsskolelovens § 18, stk. 2, varetages amtsrådets opgaver vedrørende befordringsordningen i Bornholms, Frederiksberg og Københavns Kommuner af kommunalbestyrelsen. Kommunalreformen indebærer, at de nævnte kommuner ikke længere skal varetage opgaver vedrørende befordringsordningen for produktionsskolernes deltagere.

Lovforslaget medfører en ændring af befordringsordningen for produktionsskoleelever, der udløser statstilskud. Denne opgave overføres fra Københavns Kommune til staten.

Derudover indeholder lovforslaget udelukkende konsekvensrettelser som følge af kommunalreformen og amternes nedlæggelse.

Københavns Kommune ydede pr. 1. januar 2004 grundtilskud til fem produktionsskoler.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune har ingen bemærkninger til lovforslaget om produktionsskoler.

Daghøjskoler

Med lovforslaget bortfalder amtskommunernes ydelse af grundtilskud og kompetencer på daghøjskoleområdet. Det vil sige, at det fremover alene er kommunalbestyrelserne, der kan træffe beslutning om at yde tilskud m.v. til daghøjskoler.

Lovforslaget indeholder udelukkende konsekvensrettelser som følge af kommunalreformen og amternes nedlæggelse.

Københavns Kommune ydede pr. 1. januar 2004 grundtilskud til ni daghøjskoler.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune har ingen bemærkninger til lovforslaget om og daghøjskoler.

Folkeoplysende voksenundervisning og frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde

Kommunerne kan i henhold til Folkeoplysningsloven vederlagsfrit gøre brug af statslige og amtskommunale lokaler. Ifølge lovforslaget vil denne adgang blive fastholdt også efter 1. januar 2007, hvor gymnasier, hf-kurser m.m. overgår til at være statsligt selvejende institutioner.

Kommunerne skal fortsat alene betale de udgifter, der er knyttet til brugen af faciliteten. Det kan være udgifter til el, varme, rengøring og vagt, der er knyttet til de folkeoplysende enheders brug af faciliteten. Det er i overensstemmelse med den praksis, der allerede er i dag, når Københavns Kommune f.eks. gør brug af faciliteterne på Institut for Idræt.

Da Københavns Kommune både er primær- og amtskommune har der imidlertid ikke hidtil været en udskillelse af de driftsudgifter, der direkte er relateret til de folkeoplysende aktiviteter på gymnasierne.

Københavns Kommunes bemærkninger

Københavns Kommune skal gøre opmærksom på, at der ved overførsel af gymnasierne og HF-centre til statsligt selveje skal tages stilling til, hvor meget Københavns Kommune skal betale for brug af faciliteterne.

Til

Indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen

Socialminister Eva Kjer Hansen

Beskæftigelsesminister Claus Hjorth Frederiksen

Undervisningsminister Ulla Tørnæs

Trafikminister Flemming Hansen

2.1.2.12-2004-2047

SK/FUJ

6. januar 2005

Vedr. bemærkninger til forskellige udkast til lovforslag som følge af kommunalreformen.

Landsforeningen LEV har vurderet på de fremlagte 48 udkast til lovforslag på forskellige ministres områder. Af disse 48 har 26 udkast til lovforslag ikke haft relevans for landsforeningens målgruppe af mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. 22 udkast til lovforslag er således blevet vurderet, og der er knyttet bemærkninger til 11 udkast til lovforslag. Bemærkningerne er blevet til efter en administrativ forberedelse, et intensivt udvalgs arbejde og en demokratisk høring blandt landsforeningens 16 geografiske kredse og 19 tilsluttede foreninger.

Landsforeningens bemærkninger er delt i en generel del, der giver landsforeningens syn på kommunalreformen på tværs af de enkelte ministres områder, og en specifik del, hvor landsforeningen kommenterer de relevante udkast til lovforslag. Dertil kommer et særligt notat om VISO, der er vedlagt dette høringssvar.

Fra begyndelsen har landsforeningen været betænkelig ved en afskaffelse af et regionalt led med myndighedsansvar. Landsforeningen er usikker på, hvordan kommunerne og regionerne i den nye struktur kan opretholde tilbuddene til grupper af udviklingshæmmede med specielle og komplekse funktionsforstyrrelser og de heraf afledte specielle og komplicerede behov. Erfaringsmæssigt har de eksisterende kommuner - små som store - haft vanskeligt ved at dække behovene for landsforeningens brede målgruppe. På grund af den hidtidige opgavefordeling mellem amter og kommuner har kun få kommuner valgt at påtage sig opgaverne omkring udviklingshæmmede med de mest specialiserede behov. Derfor er det også forståeligt, at kommunernes erfaringer med disse opgaver, i dag, ikke er store. Kun praksis kan vise, om kommunerne med tiden kan løfte opgaverne i større udstrækning end de gør i dag. Det afgørende lige nu er at stille balancerede krav til kommunerne, give dem optimale betingelser for udvikling og ikke mindst give dem kvalificerede partnere.

Landsforeningen hilser det derfor velkomment, at regionerne kan fortsætte med at drive tilbuddene, som amtskommunerne i dag driver og har myndighedsansvaret for. Landsforeningen skal minde om, at indenrigs- og sundhedsministeren på regeringens vegne ved fremlæggelse af de 48 udkast til lovforslagene fremhævede, *at kommunalreformen skal ses som en fortsættelse af den glidende decentralisering, som pågår og har pågået i de seneste tre årtier.*

Det er landsforeningens opfattelse, at regeringen samtidig med at indgyde kommunerne mod til at påtage sig flere opgaver også bør opfordre kommunerne til at vise besindighed og i samarbejde med de kommende regioner planlægge en balanceret udvikling af fremtidens tilbud til mennesker med udviklingshæmning. Hurtige hjemtagninger af tilbud til kommunens driftsansvar og der af følgende underminering af det overblik, som amtskommunerne har skabt over behovene, kan kun få som resultat, at der sker en afspecialisering og faglig fragmentering af tilbuddene til udviklingshæmmede. Der vil med de forventede kommunestørrelser blive behov for regional varetagelse af tilbud, når det gælder de mest specialiserede behov. Landsforeningen finder det betænkeligt, at regionerne ikke kan fokusere brugernes behov, men kun kan fokusere på de behov, som kommunerne markerer ved deres *skøn*. Regionerne må gives en udviklingspligt, så nye tilbud kan udvikles på tværs af de enkelte kommuners fremtidige *skøn*. I sidste ende må brugerne i grænselandet mellem flere leverandører sikres valgmuligheder mellem flere tilbud, så brugerne ikke stavnsbindes. Brugere og brugernes repræsentanter skal være en del af den *samlede* fremtidige planlægning. Regeringen og Folketinget skal præcist beskrive, hvordan kommuner, regioner og brugerne skal samarbejde om den fremtidige udvikling af tilbudene.

Landsforeningen ser en række muligheder i de statslige jobcentre for at få en målrettet og systematisk indsats mod at få udviklingshæmmede i erhverv.

Der er også mange muligheder i skabelsen af en national videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), der kan samle viden og erfaringer på det sociale område, og kæde viden og erfaringer sammen med specialiseret udredning og specialrådgivning. Som det har indgået i de hidtidige forhandlinger med Amtsrådsforeningen i Udviklingscenter for Specialrådgivning forventer landsforeningen, at VISO bliver en selvstændig organisation uden om statslige styrelser og med sin egen bestyrelse. En faglig bestyrelse er *ikke* et tilstrækkeligt grundlag for VISOs opbygning og udvikling eller for sikring af den nødvendige brugerindflydelse. Landsforeningen mangler også, i forslaget, præcision omkring det tværsektorielle samarbejde i VISO mellem social-, undervisnings-, beskæftigelses- og sundhedsområdet. Der mangler et handlekraftigt udspil for at gøre udredningerne mere end vejledende, ligesom der også omkring den nationale organisation mangler regeringens handlekraft, når det gælder at udnytte den historiske chance for at tage skridt til etablering af handicapforskning i Danmark.

Når det gælder VISO vil landsforeningen gå så langt at sige, at VISOs muligheder for at samle og aktivere ekspertisen i Danmark omkring de specialiserede behov er en nødvendig forudsætning for, at kommunalreformen og den ændrede opgavefordeling skal få et positivt udfald for mennesker med udviklingshæmning i Danmark. Uden en klar forbedring af VISO på de nævnte områder kan landsforeningen ikke tilslutte sig reformen. (Landsforeningen skal henvise til det vedlagte notat om VISO)

Af statslige initiativer til gavn for mennesker med udviklingshæmninger savner landsforeningen en *klar* statslig forpligtelse, når det gælder en egentlig ungdomsuddannelse til unge med udviklingshæmning. Evalueringsrapporten fra december 2003 (Evalueringsinstituttet i Danmark – EVA) påpeger, at Danmark er langt bagud, når det gælder at sikre denne sidste gruppe retten til ungdomsuddannelse. Det er ikke godt nok at henvise til voksenspecialundervisningen i kommunerne. Ungdomsuddannelse skal give kompetencer, og udviklingshæmmede er kompetente, hvis de får muligheder for at blive det. Landsforeningen

skal opfordre regeringen til at benytte lejligheden til at give unge udviklingshæmmede denne mulighed. Som landsforeningen vurderer det, er der bred politisk opbakning til et sådant skridt, så hvorfor ikke tage det nu? Som en følge af førtidspensionsreformen er det ikke længere sådan, at udviklingshæmmede automatisk skal "overføres" direkte fra skole til en fuld forsørgelse gennem førtidspension i kombination med en opbevaring på et aktivitets- og samværstilbud. Ungdomsuddannelsen er en nødvendighed for at forberede unge udviklingshæmmede til en aktiv voksentilværelse.

Et sidste element, som landsforeningen generelt vil fremhæve, er spørgsmålet om *brugerindflydelsen*. Landsforeningen hilser de lovpligtige Handicapråd i kommunerne velkommen. Det opfordres til, at de gives de nødvendige kompetencer til at få afgørende indflydelse på udviklingen af tilbuddene til mennesker med handicap i kommunerne, samt ikke mindst for kommunernes håndtering af samarbejdet med regionen såvel som private leverandører. Landsforeningen ser ikke brugerindflydelse i regionerne i de fremsendte forslag. For landsforeningens målgruppe af udviklingshæmmede vil der være tale om et betragteligt antal af pladser, hvorfor der vil være behov for at fortsætte det formaliserede samarbejde mellem brugere og driftsansvarlig myndighed, som er etableret under amtskommunerne. Landsforeningen savner også et centralt statsligt udviklingsråd med brugerrepræsentation, som kan samle billedet af den nationale udvikling på tværs af de regionale udviklingsråd.

Regeringen fremlægger kommunalreformen som afsæt for nye muligheder, hvor kommunerne skal være borgernes kommuner, og regionerne skal være kommunernes regioner. Ønsket er en forbedret indsats overfor borgeren. Landsforeningen har tilladt sig at leve med i den vision, og skal hermed fremlægge sin specifikke analyse af de fremlagte udkast til lovforslag.

Indenrigsministeriets område.

Forslag til Lov om forpligtende kommunale samarbejder:

Landsforeningen skal påpege, at samarbejdet efter § 1, stk. 2, 4) litra a også bør omfatte:

Lov om social service § 12, der omhandler rådgivningstilbud til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Denne rådgivning kræver en del erfaring og derfor et tilstrækkeligt underlag af borgere med udviklingshæmning.

Lov om social service § 42, der omhandler dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Tildeling af denne ydelse forudsætter ofte en vanskelig udredning og helhedsforståelse af barnets tilstand og familiens situation. Derudover skal der gives en kompliceret rådgivning om ydelsens påvirkning af familiens livssituation mange år fremover.

Dele af Lov om social service § 52, der omhandler mulighederne for anbringelse. Når det gælder børn og unge med udviklingshæmning og deres anbringelse midlertidigt i aflastning eller permanent i døgntilbud, stilles der store krav til sagsbehandlingen ikke mindst, når det gælder en grundig udredning af barnet og en helhedsbetragtning af familiens situation. Derudover skal der findes og vurderes egnede tilbud.

Sundhedsministeriets område.

Udkast til forslag til Sundhedsloven:

Landsforeningen hilser det velkommen, at der i udkast til forslag til sundhedsloven samles en række love på sundhedsområdet i én lov. Dette medvirker til at give et overblik på området. Landsforeningen finder dog, at det bør overvejes at videreføre formålsparagrafferne fra en række af de videreførte love i forslaget til sundhedsloven. Der kan peges på formålsparagrafferne i Lov om patienters retsstilling, i Lov om patientsikkerhed i sundhedsvæsenet og i Lov om tandpleje. Formålsparagrafferne rummer de politiske målsætninger, derfor er de vigtige.

Landsforeningen finder det meget positivt, at Lov om sterilisation og kastration bliver overført fra Justitsministeriet til Sundhedsloven. Det er vedvarende blevet påpeget af landsforeningen, at denne lov var placeret i det forkerte ministerium.

Landsforeningen skal generelt påpege, at der med samling af en række love i Sundhedsloven, og det der af følgende overblik over området, falder kraftigt i øjnene, at der er meget lidt brugerindflydelse på sundhedsområdet. Det er vigtigt, at der igangsættes et arbejde på at skabe brugerråd el. lign., hvor der forekommer konstante og afgrænsede brugergrupper. Mennesker med handicap er en sådan gruppe. Der skal opfordres til, at der nedsættes et arbejdsudvalg under sundhedsministeren, der kan se nærmere på brugerindflydelse i sundhedssektoren.

På fire specifikke områder skal landsforeningen bemærke følgende:

Kapitel 64 – specialeplanlægningen:

En af landsforeningens særlige interesser på sundhedsområdet er specialeplanlægningen behandlet i forslag til sundhedslovens i kapitel 64, §§ 202 til 204. Landsforeningens målgrupper – de forskellige grupper med udviklingshæmning – er stærkt afhængig af adgang til speciel ekspertise indenfor en række lægelige specialer. Landsforeningen har en oplevelse af de hidtidige fire årige specialefastlæggelser og placeringen af specialerne som en meget lukket proces, hvor brugernes mulighed for påvirkninger først kommer ind, når processen reelt er afsluttet. Den hidtidige meget korte høringsrunde har mildt sagt haft et ”demokratisk underskud”. Landsforeningen har eksempelvis gennem flere år søgt at få fastlagt et særligt speciale, når det gælder udviklingshæmmede med sindslidelser, hvilket kun er sporadisk lykkedes i form af etablering af et Videnscenter for psykiatri og udviklingshæmning (VIPO) på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Der bør på dette område fastlægges et egentlig speciale, hvor der også indgår sengeafdeling. Der er også fra landsforeningens side påpeget behovet for specialer på andre områder.

Landsforeningen skal opfordre til, at handicaporganisationerne gives en særlig ret til at udtale sig om specialeplanlægningen tidligere i processen, hvor der reelt er muligheder for indflydelse. Der kan være en række områder, hvor brugerne – mennesker med handicap – mere præcis ved hvor ekspertisen mangler i forbindelse med en række undersøgelses- og behandlingsmuligheder.

Kapitel 37 – amtstandpleje:

Det kan på den ene side konstateres, at det er gået langsomt med udviklingen af amtstandplejen på trods af de ekstra ressourcer, der for få år siden blev tilført til området til udbygningen af amtstandplejen. For at opnå effektivitet er der i bl.a. tre amter lavet en fælles amtstandpleje til betjening af især mennesker med udviklingshæmning. Disse erfaringer tyder på, at grundlaget for en specialiseret amtstandpleje endda burde være større end de nuværende amter. Omvendt vil vi også på den anden side understrege, at behovet for en specialiseret tandpleje er stort, hvorfor der bør tilstræbes en relativ stor nærhed til borgeren, herunder en geografisk nærhed til det sociale område, hvor den samlede målgruppe for den specialiserede tandpleje modtager øvrige servicetilbud.

Det er således landsforeningens opfattelse, at der igen bør sættes særlig opmærksomhed på den specialiserede tandpleje for at sikre en balanceret udvikling fremover. Landsforeningen skal foreslå, at der nedsættes et særligt udlægningsudvalg på dette område, hvor også landsforeningen får plads.

Kapitel 39 – genoptræning:

Landsforeningen skal påpege, at begrebet "genoptræning" er for snævert, når det gælder mennesker med handicap. Begrebet "rehabilitering" bør introduceres i sundhedsloven, idet dette begreb både er mere moderne og bredt dækkende for de behov, der følger af sygdom/ulykke og *funktionsforstyrrelser/funktionsnedsættelser*. Landsforeningen skal henvise til høringssvaret fra De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) for en nærmere diskussion af rehabiliteringsbegrebet

§ 214 og 215 – Sundhedsstyrelsens tilsyn med institutioner efter Lov om social service:

Landsforeningen skal påpege, at der er et særligt behov for tilsyn med de sundhedsmæssige forhold i større boformer efter Lov om social service. Større boformer med mere end 12 beboere bør betegnes som institutionelle boligtyper, hvor der ikke er tale om en mindre og lukket kreds af personer, der kan sammenlignes med en privat husholdning. De hygiejniske forhold i de større boformer bør underkastes tilsyn, så der ikke opstår sager, som den sag vi for nylig kunne se i Ribe amt.

Det skal derfor foreslås, at større boformer (med mere end 12 beboere) efter Lov om social service kapitel 20 også underkastes tilsyn efter § 214, samt at der fastsættes nærmere regler for de sundhedsmæssige forhold efter § 215.

Kapitel 10 – tolkebistand:

Landsforeningen har to bemærkninger at knytte til § 51 om tolkebistand.

For det første skal landsforeningen påpege, at stk. 2 har en uheldig følgevirkning for mennesker med handicap og især mennesker med udviklingshæmning af anden etnisk baggrund end dansk. Grupper med kognitive og indlæringsmæssige vanskeligheder kan have vanskeligt ved at lære dansk, hvorfor de i deres fulde livstid kan have behov for tolkning i forbindelse med en ofte hyppig brug af behandlingstilbuddene. Stk. 2 rummer således en

uhensigtsmæssig men formentlig utilsigtet diskriminering af mennesker med kognitive og indlæringsmæssige vanskeligheder af anden etnisk oprindelse end dansk.

For det andet skal landsforeningen påpege, at der ikke kun er behov for tolkebistand fra et fremmedsprog til dansk. Der kan også i kommunikationen med personer med kognitive og indlæringsmæssige vanskeligheder være kommunikationsvanskeligheder, der kan gøre brug af tolkebistand nødvendig. Mennesker med udviklingshæmning anvender ofte alternative og udvidende kommunikationsformer og sprogsystemer, der kan tolkes til verbal dansk. Disse mennesker skal også have vederlagsfri tolkebistand. Tolkeproblemet er en af hovedårsagerne til, at sundhedsvæsnet ikke effektivt har kunnet løfte opgaver efter flytningen af sundhedsopgaverne fra Statens Åndsvageforsorg til det almene sundhedssystem

Landsforeningen skal benytte lejligheden til at påpege, at den nye Sundhedslov ikke løser problemet omkring den sociale støtte og assistance, der er nødvendig, når mennesker med udviklingshæmning indlægges på hospitalerne. Udviklingshæmmede føler sig ofte som helt fremmede på et sygehus/en hospitalsafdeling. De forstår ofte ikke i tilstrækkeligt omfang det, der sker omkring dem. De har derfor brug for en person sammen med dem mange timer i døgnet for at kunne føle sig trygge og for at kunne medvirke til behandlingen. I dag er tildelingen af denne personlige sociale assistance en finansiel kamp mellem hospitalet og det sociale tilbud, hvor den pågældende bor. Ofte ender det med at forældrene/ botilbudet bærer omkostningen ved at være til stede 24 timer i døgnet, fordi de to systemer ikke kan blive enige og det udviklingshæmmede menneske er uden støtte og assistance. Mennesket med udviklingshæmning er således uden retslig sikring af støtte i forbindelse med hospitalsophold. Der bør skabes klarhed over hvem, der har opgaven og bærer udgiften.

Socialministeriets område.

Udkast til forslag til Lov om social service:

Kommuner og regioner – kapitel 2, 31, 33 og 34:

Landsforeningen hilser velkommen, at regionerne jf. lovforslaget efter aftale med kommunerne kan videreføre de nuværende tilbud i amterne til mennesker med udviklingshæmning, når det gælder midlertidige og varige boformer (§§ 107, stk. 2 og 108), beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud (§§ 103 og 104), døgninstitutioner til børn og unge (§ 67, stk. 2), samt de tilbud om service og anden bistand, der følger af §§ 83-88, 97,98 og 102. Det er også tilfredsstillende, at regionerne får en forpligtelse til at yde specialrådgivning fra disse tilbud til kommunerne og borgere i kommunerne. Det er dog landsforeningens opfattelse, at denne organisering af tilbuddene efterlader en række spørgsmål om den regionale forsyningspligt og især dens udmøntning i praksis.

Med hensyn til takster skal landsforeningen understrege vigtigheden af, at fastlæggelsen af principper for beregning af taksterne på pladserne sker ud fra princippet om, at al service ifølge loven tager udgangspunkt i borgerens individuelle behov. Sådan som disse bl.a. skal være beskrevet gennem handleplanerne jf. § 140. Der må ikke indføres takster på typer af tilbud, når tilbuddene skal være individuelt tilpasset den enkelte. Taksameter-princippet har været udbredt i bl.a. den offentlige sektors sociale tilbud. Ved overgangen fra bistandsloven til serviceloven blev det understreget, at borgernes behov er forskellige, hvorfor til-

buddene også skal være individuelle. Med tilpasning af serviceloven til strukturreformen er der en historisk chance for at komme taksameter-princippet til livs og igen sætte fokus på tilbuddenes individuelle karakter.

Det er ikke umiddelbart gennemskueligt for landsforeningen, hvordan finansieringen af de regionale tilbud skal finde sted. Det er forstået, at tilbuddene skal finansieres via takster, som kommunerne betaler for pladserne. Dette er som nævnt et problem for landsforeningen, der ser faren for at skabe et hierarki af typer af tilbud, som brugerne skal passes ind i frem for at få løst individuelle behov. Landsforeningen forstår, at regionerne skal sikres en objektiv finansiering for omkostningerne til udvikling og planlægning, ligesom der skal afsættes ressourcer til specialrådgivning fra tilbuddene. Disse – uden for tilbudene lovfastede aktiviteter – skal finansieres, så pladspriserne i sidste ende kan være sammenlignelige med kommunale eller private tilbud, der ikke har de forpligtelser, som regionerne har ifølge loven. Af hensyn til forståelsen af den fremtidige finansieringsmodel skal loven og dens bemærkninger gøres mere gennemskuelige og præcise.

Når det gælder konkurrence mellem leverandører af tilbud ser landsforeningen en risiko for, at kommunerne vil vælge billigere tilbud, også selvom tilbuddet ligger i en anden region. Der bør beskrives en takspolitik og bestemmelser, der forhindrer kommunerne i at nedbryde nærhedsprincippet, som ideologisk ligger til grund for forliget om kommunalreformen. Det må klart i loven formuleres, at kommunerne ikke må vægte økonomiske grunde. En visitation må altid have sit grundlag i personens behov og den mest optimale faglige løsning på imødegåelse af disse behov.

Landsforeningen finder, at de et årige aftaler jf. § 6 ikke sikrer den nødvendige langtidsplanlægning omkring tilbuddene til mennesker med udviklingshæmning. Der hersker også usikkerhed omkring det økonomiske fundament for tilbudene, idet der kan vise sig et misforhold mellem den kommunale forventning til brug af tilbuddene (markeret i den årlige redegørelse) og så det faktiske forbrug af tilbuddene, der via taksterne sikrer økonomien. Den årlige rammeaftale bliver et afgørende værktøj til løsning af disse usikkerheder. Det er derfor ikke betryggende, at lovteksten ikke foreskriver, hvordan uenigheder om rammeaftalen skal afklares. Ophæves grundlaget for al virksomhed, hvis der ikke kan indgås en rammeaftale? Falder rammeaftalen, hvis én kommune ikke kan tilslutte sig rammeaftalen. Regionerne kan jo ikke finansiere tilbuddene uden om kommunerne.

Reelt vil det være regionerne, der har det egentlige overblik over den kortsigtede efterspørgsel efter boformer, institutioner og tilbud, idet de både på tværs af regionerne og kommunerne kender efterspørgslen. Men hvem sikrer overblik over den langsigtede efterspørgsel? Hvordan er det korte og langsigtede forhold mellem forhåndsbestillinger og beredskab? Regionerne bør kende og kunne forpligtes på tendensen over tid, dvs. kommunerne bør forpligtes til at opgøre estimat over det langsigtede behov. Allerede i dag ser landsforeningen dette som amtskommunernes svaghed, idet hverken amtskommune eller kommuner er forpligtet til at opgøre og meddele hinanden det langsigtede behov for dag- og klubtilbud til børn og unge eller bo- og beskæftigelsestilbud til voksne. Ofte ser det ud til at komme bag på både kommuner og amter, at tilbuddene efterspørges. Dertil kommer, at kommunerne generelt set har svært ved at forudse de vanskeligste og mest komplicerede enkelt-sager.

Der opstår endelig et misforhold, når det gælder akutpladser. Det er jo reelt kommunerne, der skal acceptere rammeaftalen, der jo bl.a. skal fastlægge prisen på tilbuddene. Ønsker kommunerne en stram planlægning uden den nødvendige ekstra kapacitet til at imødekomme de akutte og pludseligt opståede behov, som vi kender omkring mennesker med udviklingshæmning, så kan regionerne reelt set ikke opretholde de nødvendige tilbud, som brugerne efterspørger. Kan der etableres sanktioner overfor kommuner, der ikke i tilstrækkelig grad forudser behovene for tilbud? Bliver der retningslinier for en vis overkapacitet med henblik på akut opståede behov? Og kan det klares gennem ministerielle retningslinier. Vil der blive givet ministeriet beføjelser til at sætte en kommune under administration, hvis kommunen i praksis ikke kan planlægge efter de faktiske behov?

Landsforeningen hilser det velkommen, at tilsyn med boformer, institutioner og tilbud følger med driftsansvaret, når det gælder kommunerne og regionerne. Kommunerne kan ikke føre det nødvendige tilsyn med de regionale tilbud, ligesom de heller ikke kan sikre opfølgning på indberetninger omkring magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i de regionale boformer, institutioner og tilbud. Det er dog uklart, hvorvidt kommunens beslutning om magtanvendelse kan gælde i de regionale tilbud, dvs. om en bemyndigelse kan uddelegeres til regionen og regionens ansatte. Samme forhold gør sig i øvrigt gældende for personer fra Grønland og Færøerne. Det er også juridisk uklart, hvorvidt regionerne i forhold til driften af de regionale boformer, institutioner og tilbud er omfattet af den omsorgsforpligtelse, der beskrives i § 82, når de på vegne af kommunerne opretholder eller etablerer tilbud efter loven. I dag hersker der en lignende uklarhed, når det gælder de selvejende og private boformer, institutioner og tilbud. Lovens § 82 bør præciseres, når det gælder de situationer, hvor kommunen indgår aftaler med andre leverandører.

Landsforeningen mener, at der bør stilles en række krav i forbindelse med kommunernes overtagelse af amtskommunale eller fremover regionale tilbud. Derfor ser landsforeningen frem til, at socialministeren jf. § 186, stk. 2 og § 190, stk. 3 fremkommer med retningslinier for den kommunale overtagelse. Landsforeningen skal foreslå, at der anlås en balance-ret og behersket udvikling over tid, hvor der fokuseres på en overtagelse af de tilbud, der overvejende bruges af kommunens egne borgere. Overtager kommunen tilbud skal kommunen sikre en fortsat drift for en årrække, dvs. tilbud må ikke blot overtages for en nedlukning eller afvikling. Kommunen bør før en overtagelse kunne dokumentere erfaring med lignende tilbud eller en samlet udviklingsplan på området, som tilbuddet dækker. Det skal sikres, at fagligheden fastholdes og kommer til at indgå i et udviklende miljø. En hjemtagning af tilbud – uanset om tilbuddet dækker kommunens egne borgere eller borgere fra flere kommuner – må ikke ende i en sammenblanding af forskellige og indbyrdes uforlignelige brugergrupper, fordi brugerunderlaget skrider. Endelig er det landsforeningens klare opfattelse, at brugere/beboere skal høres i processen.

Er der tale om tilbud, som rækker væsentligt udover kommunens egne borgere, bør der stilles krav til enighed mellem amtskommunen (senere regionen) og kommunerne om en enkelt kommunes overtagelse af et tilbud. Landsforeningen ser klart en risiko for en udhuling af beredskabet for at klare de specialiserede behov, ligesom der over tid kan ske en afspecialisering. Derfor bør decentraliseringen ske glidende og efter en bevidst planlægning regionen og kommunerne imellem.

Endelig når det gælder boliger finder landsforeningen det positivt, at regionsrådet skal udarbejde en udviklingsplan jf. § 9 for boformer og institutioner med mere end 100 pladser. Landsforeningen skal dog foreslå, at pladsantallet sættes væsentlig lavere, da hensigten må være at afskaffe de institutionelle ramme.

Landsforeningen hilser det velkommen, at der nedsættes udviklingsråd for en fire årig periode. Det er dog landsforeningens håb, at der vil være lydhørhed for en forlængelse af udviklingsrådenes funktionsperiode, hvis det viser sig, at der stadig foregår en væsentlig transformation og udvikling af de nye strukturer.

Landsforeningen savner også et centralt udviklingsråd, der kan danne et samlet overblik over kommunalreformens konsekvenser og udviklingen på de forskellige serviceområder, ligesom det kan lave en samlet vurdering af udviklingen i det tværsektorielle samarbejde mellem social-, undervisnings- og sundhedsområdet.

Rådgivning – kapitel 3:

Selvom lovforslaget udelukkende med redaktionelle ændringer og ændringer som følge af strukturformen viderefører de eksisterende paragrafer vedrørende rådgivning skal landsforeningen påpege, at rådgivningen efter § 11, stk. 3 ligesom anden rådgivning efter §§ 11 og 12, når det gælder personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, bør være opsøgende. Det bør også i loven påpeges, at rådgivningen efter §§ 11, stk. 3 og 12, stk. 1 og 2 ikke alene kan ske i samarbejde med kommunen, men også om nødvendigt bør ske i samarbejde med specialrådgivningen i regionerne jf. bemærkningerne til § 5 og med VISO jf. § 13.

Når det gælder § 12, stk. 2 sammenholdt med bl.a. § 5, stk. 2, er det uklart, hvor den nuværende rådgivning efter nuværende § 97, stk. 2 skal varetages. Som udgangspunkt forstår landsforeningen, at al rådgivning om hjælpemidler som princip ligger i kommunerne. Regionsrådet kan dog jf. § 5, stk. 2 medvirke til at fremskaffe hjælpemidler, dvs. de nuværende hjælpemiddelcentraler eller hjælpemiddelenheder kan videreføres i regioner, hvilket må betyde, at de også foretager rådgivning af kommunerne og borgerne, når det gælder hjælpemidler. Derudover blev det ved arbejdet med serviceloven klart, at de særlige hjælpemidler jf. nuværende § 97, stk. 2 kun vanskeligt kunne varetages i kommunerne. Selv blandt de forventede større kommuner vil hovedparten ikke kunne håndtere de særlige IT- og kommunikationshjælpemidler til mennesker med udviklingshæmning. Der kræves en særlig ekspertise og et meget stort volumen for at opretholde denne ekspertise. VISO, Hjælpemiddelinstitutet og kommunikationscentrene (videreføres formentlig af regionerne jf. ændringerne på de forskellige love på undervisningsområdet) vil have denne ekspertise, når det gælder landsforeningens målgruppe med meget specielle behov, men VISO vil ikke få en forpligtelse til at lave udredning jf. § 13. Erfaringerne viser, at der allerede i dag på grund af manglende kvalificeret udredning og af økonomiske grunde er tilbageholdenhed med at bevilge de nødvendige IT- og kommunikationshjælpemidler. Det vil ikke blive bedre ved overføringen af opgaven fra amterne til kommunerne.

VISO - § 13:

Det skal igen understreges, at landsforeningen ser VISO som et kardinalpunkt, når det gælder tilslutning til kommunalreformen. Landsforeningen ser VISO som en historisk mulighed for at samle indsatsen omkring viden og specialrådgivning i Danmark. Dertil kommer, at den ekspertise, der samles i VISO, vil kunne udgøre kernen i den meget specialiserede udredning af børn, unge og voksne med de meste specialiserede og komplekse funktionsforstyrrelser. Som nævnt tidligere i indledningen ser landsforeningen en række mangler i beskrivelsen af VISO i loven og dens bemærkninger.

Landsforeningen forstår § 13, stk. 2, 2. pkt. således, at kommunerne skal træffe en afgørelse om henvisning, samt at denne afgørelse er omfattet af den generelle klageadgang jf. loven. Er denne opfattelse forkert bør der ske en præcisering af loven. Kommunerne bør også gives en forpligtelse til at følge den vejledning, der kommer ud af udredningen. Det kan ikke være meningen, at brugerne skal kæmpe for at få en henvisning til VISO, hvis den er berettiget, og efterfølgende skal kæmpe for at få kommunerne til at følge den vejledning, der kommer ud af udredningen. VISO har jf. § 13, stk. 3 afgørelsen, om der skal ydes tilbud om udredning, så uberettigede henvisninger vil kunne sorteres fra af VISO selv. Landsforeningen så gerne, at borgerne fik en direkte ret til at henvende sig til VISO, når det gælder specialrådgivning og udredning. Ligesom landsforeningen mener kommunerne som et minimum skal forpligtes til at redegøre for den specialrådgivning, der er foretaget af VISO, og hvorfor de følger eller ikke følger den givne rådgivning og udredning.

Endvidere forventer Landsforeningen, at VISO fremover i den samlede organisering af VISO skal sikre fokus og faglig forankring på de områder, der ikke i dag er dækket af de nuværende videnscentre m.m.

I loven og dens bemærkninger lægges der op til etablering af en samlet central enhed, der skal være kernen i et netværk af videnshavere og med personer med specialrådgivning og udrednings ekspertise. Landsforeningen finder det vigtigt, at der kommer en sådan samlet og central enhed. Det er landsforeningens opfattelse, at VISO skal etableres uafhængig af statsadministrationen i ministeriet. VISO skal ikke underlægges eller være en styrelse. VISO skal have sin egen ledelse og en faglig bestyrelse er ikke tilstrækkelig til at styre opbygningen og udviklingen. Det er vigtigt at sikre brugerindflydelsen på VISOs virksomhed, hvorfor etableringen af en bestyrelse for VISO med brugerrepræsentation er et krav. Landsforeningen skal dog påpege, at – med mindre brugerrepræsentationen gøres meget bred – så vil en bestyrelse kun vanskeligt være dækkende for de mangeartede behov, VISO skal tilgodese. Landsforeningen skal derfor foreslå nedsættelse af fagråd under bestyrelsen. Disse fagråd bør være beskrevet i lovtæksten.

En af manglerne ved det eksisterende videnssystem på det sociale område i dag er den manglende sammenhæng til handicapforskningen. VISO bør gives en generel forpligtelse til at koordinere og deltage i forskningsvirksomhed. Dette skal ikke kun gælde på hjælpemiddelområdet. Handicapforskning generelt – men især på det sociale område – er klart underprioriteret i Danmark. Der bør ved denne historiske lejlighed gives en særlig bevilling til VISO, så der kan skabes et systematisk afsæt for handicapforskning i Danmark. VISO bør selv deltage i forskning, men bør også via særlige puljer eller årsværk rettet mod

de etablerede forskningsinstitutioner og -miljøer kunne stimulere forskningen i disse institutioner og miljøer.

Endelig hilser landsforeningen det særdeles velkommen, at handicaporganisationerne skal indgå i bestyrelsen for VISO. Landsforeningen påtager sig gerne sin del af ansvaret omkring udviklingen af VISO.

[Der skal henvises til vedlagte særlige notat om VISO]

Brugerinddragelse m.m. – kapitel 5:

Landsforeningen finder, at der i loven bør foreskrives en forpligtelse for regionerne til inddragelse af brugerne, så de får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af boformer, institutioner og tilbud efter § 5, stk. 1-3. Regionerne er en vigtig part, når det gælder forsynings- og tilsynspligten, samt tillige når det gælder udviklingen jf. §§ 6 og 9. Regionerne bør også have brugerråd – både omkring de enkelte tilbud og generelt i forhold til planlægningen og udviklingen af tilbuddene.

En indirekte brugerindflydelse gennem kommunernes handicapråd m.m. er ikke tilstrækkelig.

I forlængelse heraf skal regionerne forpligtes på at formulere en skriftlig handicappolitik i samarbejde med et regionalt handicapråd/brugerråd. Denne politik skal baseres på "FNs standardregler om lige muligheder for handicappede."

Dag- og klubtilbud til børn og unge - §§ 32 og 36:

I den gældende Lov om social service beskriver §§ 18 og 25, at tilskud og egenbetaling i særlige dag- og klubtilbud beregnes efter regler, som socialministeren fastsætter. I lovforslaget er disse bestemmelser ikke medtaget, og ej heller omfattet af tilskuds- og egenbetalingsregler for de almindelige dagtilbud. De særlige dagtilbud giver i udpræget grad tilbud om særlig pædagogisk og behandlingsmæssig støtte til de udviklingsbehov, som børn og unge med særlige behov har. Denne pædagogiske støtte og behandling må ikke være et tilbud, som forældrene af økonomiske grunde må takke nej til. Tilbuddene er vigtige for barnet. Der bør således være en begrænset og rimelig egenbetaling, og tilbuddene bør også på grund af børnenes handicap følges af tilbud om transport til og fra dag- eller klubtilbudet.

Kapitel 11 særlig støtte til børn og unge - § 52 m.fl.:

Landsforeningen finder, at der i sammenhængen mellem §§ 52, 55, 66 og 67 er sket en tydeliggørelse af de mulige støtteforanstaltninger, der kan gives til familien og barnet/den unge (herunder også familien og barnet/den unge med udviklingshæmning). Landsforeningen finder dog, at mulighederne – jf. den nuværende § 40 – for at yde støtte til eller tilbyde ophold på kost- og efterskoler ikke fremgår af lovforslaget. Landsforeningen skal foreslå, at der sker en præcisering af § 66, eller at kost- og efterskoler nævnes i bemærkningerne til § 66, så der ikke hersker tvivl om, at anbringelsessteder også kan omfatte kost- og efterskoler. Flere grupper af udviklingshæmmede har behov for særlig støtte for at kunne benyt-

te kost- og efterskoler. Disse tilbud er tillige vigtige for både familien og den unge, når der skal ske en frigørelse fra forældrehjemmet, og hvor der er behov for at sikre et mere skærmende miljø ved sociale eller adfærdsmæssige problemer i tilknytning til udviklingshæmningen. Et efterskoletilbud kan for gruppen af socialt belastede udviklingshæmmede medvirke en uheldig social udvikling og dens følger i form af kriminalitet og misbrug. Et efterskoletilbud kan medvirke til etablering af venskaber, dvs. dannelse af netværk, hvilket især er vigtigt, fordi ensomhed er et dokumenteret problem blandt mennesker med udviklingshæmning.

Derudover mener landsforeningen også, at der sker en forringelse ved at fjerne de tidligere punkter 8) og 9) under § 40, stk. 2. om økonomiske støtte i forbindelse med foranstaltningerne. Landsforeningen skal opfordre til, at de enten tilbageføres, eller at der anføres i bemærkningerne efter hvilke andre paragrafer, denne økonomiske støtte kan gives.

Kapitel 15, § 82 – omsorgspligten.

Der skal henvises til kommentarerne tidligere, men konkret skal landsforeningen anføre, at der i begrebet "tilbyder" i forhold til det tidligere begreb "yder" er en kvalitativ forskel, der forandrer lovens intention. § 82 omhandler pligten til at tage hånd om personer, der ikke selv kan træffe en beslutning. Der kan således ikke være tale om et tilbud til personen, men kommunens pligt til at gennemføre en indsats over for personen. Det lå i begrebet "yder", men ligger ikke i begrebet "tilbyder". Personen kan ikke vælge og har dermed ikke et valg.

§§ 45 og 97 – Ledsagelse.

Landsforeningen skal benytte lejligheden til at påpege, at bestemmelserne om ledsagelse i en del tilfælde forstås af de bevilgende myndigheder på en misforstået og uhensigtsmæssig måde, der gør det vanskeligt for en del mennesker med udviklingshæmning at opnå ledsagelse. Det drejer sig om en fortolkning af begrebet "efterspørge". Dette forstås som en verbal anmodning om ledsagelse. Landsforeningen ser begrebet "efterspørge" bredere end en verbal markering, hvilket bør indføres direkte i lovtæksten, evt. ved følgende sætning: "Tilbud om ledsagelse skal gives uafhængigt af en verbal tilkendegivelse."

Kapitel 20 botilbud - § 108, stk. 6 kriminelle udviklingshæmmede:

Landsforeningen finder, at der bør gøres et forsøg på at samle indsatsen omkring udviklingshæmmede lovovertrædere. Forhåbentlig udtrykker ministerbemyndigelsen i § 108, stk. 6 et ønske om at gøre dette forsøg i forbindelse med strukturomlæggingerne. Landsforeningen skal understrege, at det er vigtigt med et egentlig regelsæt for samråd om udviklingshæmmede lovovertrædere, således indsatsen kan koordineres mellem socialektoren, kriminalforsorgen, sundhedssektoren, anklagemyndigheden og politiet, ligesom der kan ske en opfølgning og vejledning i forhold til de boformer, institutioner og tilbud, der modtager udviklingshæmmede lovovertrædere. Landsforeningen er af den opfattelse, at der med fordel kunne etableres et nationalt samråd, der skal følge de relativt få sager på landsplan. Alternativt bør der skabes grundlag for etablering af samråd i regionerne eller de regionale statsforvaltninger. Forholdet mellem samråd, boformer, institutioner, tilbud og VISO bør præcist beskrives.

Der bør også foretages overvejelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelseretten, når det gælder kriminelle udviklingshæmmede. Der har været megen diskussion af de sociale tilbuds muligheder for at lave indgreb i selvbestemmelseretten, når det gælder domsanbragte kriminelle udviklingshæmmede. Dommen i sig selv rummer basis for indgreb i selvbestemmelseretten, men den sociale lovgivning har været uklar.

Kapitel 21 hjælpemidler – §§ 112 og 114:

Det fokus, som i den nuværende lovgivningens § 97, stk. 2, 4) gives til informationsteknologiske hjælpemidler og dertil understøttende hjælpemidler ved placeringen i amtskommunerne, forsvinder med lovforslaget. Der skal henvises til de tidligere bemærkninger, men det skal her blot gentages, at landsforeningen ikke kan forestille sig, at kommunerne på trods af den forventede forøgede størrelse kan løfte opgaven omkring de informationsteknologiske hjælpemidler. Landsforeningen ser gerne, at denne opgave løstes i et samspil mellem regioner og VISO, hvor den specielle ekspertise, som i dag findes i dele af kommunikationscentrenes virksomhed bør henhøre.

Med hensyn til § 114 vækker det bekymring i landsforeningen, at kommunerne bliver ene om at behandle ansøgninger om støtte til køb af bil. Erfaringerne viser, at kommunerne ikke vil afholde de nødvendige udgifter til udredning af berettigelsen og behovet for bil og specialindretning af bilen. Der bør således indføres - i loven eller i ministerens bekendtgørelse - a) regler om udredningsprocessen, b) hvor udredningen bør foretages og c) hvad afklaringsgrundlaget skal rumme.

Kapitel 25 kvalitetsstandarder - §§ 138 og 139:

Landsforeningen finder det uacceptabelt, at der sker en forringelse med ændringer i §§ 138 og 139, hvorefter det bliver valgfrit for ministeren at udfærdige en bekendtgørelse om kvalitetsstandarder. Informationer i tilbudsportal mv. kan ikke blive sammenlignelige, hvis der ikke fastsættes retningslinier for kvalitetsstandardernes udformning. Landsforeningen forudsætter, at der også fremover tages udgangspunkt i den enkelte brugers individuelle behov, jf. Serviceloven.

§ 141- handleplaner:

Landsforeningen skal benytte lejligheden til at foreslå en præcisering af § 141, stk. 4, idet der bør stå, at "Handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne eller dennes værge." Den sidste tilføjelse er i tråd med bemærkningerne til Serviceloven ved dennes fremsættelse. Det vil samtidig fjerne uklarhed omkring inddragelse af tredje person "for de grupper, der er så svage, at de selv kun vanskeligt eller slet ikke kan indgå i dialog om udarbejdelse af individuelle planer," som det blev udtrykt i de oprindelige bemærkninger til § 111 i Serviceloven.

§ 180:

Landsforeningen kan ikke i loven finde hjemmel til at drive Kennedy Institutet – Statens Øjenklinik. Der nævnes i bemærkningerne til § 4 i Udkast til forslag om Lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og andre love, at § 2 i Lov

om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforborg mv. videreføres i Lov om social service § 180, stk. 1 på grund af ophævelse af udlægningsloven. § 180, stk. 1 omhandler ikke dette.

Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og andre love.

§ 1, nr. 16 – Handicapråd:

Landsforeningen skal påpege, at der for de nye Handicapråd i det mindste kommer til at gælde lignende lovkrav som for ældrerådene. I den foreslåede § 38 står der i stk. 1 "Kommunen nedsætter et handicapråd, som kan rådgive kommunalbestyrelsen i generelle lokalpolitiske spørgsmål". Der bør stå "Kommunen nedsætter et handicapråd. Handicaprådet rådgiver kommunalbestyrelsen i handicappolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører mennesker med handicap." Derudover bør der som ved ældrerådene tilføjes, at "kommunalbestyrelsen skal høre handicaprådet om alle forslag, der vedrører mennesker med handicap", samt at "kommunalbestyrelsen afgør, om der er grundlag for at nedsætte flere handicapråd."

Landsforeningen skal også påpege, det bør være et krav, at kommunen i tæt samarbejde med Handicaprådet formulerer en handicappolitik, som skal baseres på "FNs standardregler om lige muligheder for handicappede".

§ 1, nr. 19 – ophævelse af § 42 under det nye kapitel 6 "Opgaver, der overlades til andre":

Landsforeningen skal foreslå, at der efter ophævelsen af § 42 indføres en ny § 42, der omhandler kommunernes forpligtelse til at indhente og henvise til specialrådgivning og udredning hos VISO.

Forslag til Lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov om fremme af privat udlejningsbyggeri og forskellige andre love.

Landsforeningen har kun få bemærkninger, til forslag til lov om ændring af lov om almene boliger osv.

Ændringerne i anvisningsretten § 1, nr. 7 og 8 vedr. § 54, stk.2 efterlader ikke den fornødne klarhed. Ifølge § 54, stk. 2, pkt. 2 og 3 kan enten kommunalbestyrelsen eller regionsrådet beslutte, at boligerne skal udlejes til målgruppen efter § 54, stk. 1, pkt. 1, hvis boligerne ikke udlejes til målgruppen, der er beskrevet i § 54, stk. 2, pkt. 1. Derimod er det kun kommunen, der har anvisningsretten, når det gælder § 54, stk. 2, pkt.1. Det virker ulogisk, at regionsrådet ikke har en indstillingsret, dvs. kommunen har anvisningsretten efter indstilling fra regionsrådet, når det gælder boliger opført af regionsrådet. Disse boliger skal indgå i den samlede rammeaftale efter Lov om social service og bør kunne medregnes ved langtidsplanlægning af området.

Anvisningen skal hænge sammen med regionens muligheder for at planlægge kapaciteten og den individuelle placering af den konkrete borger, jf. rammeaftalen i Lov om social

service. Der skal henvises til bemærkningerne fra landsforeningen til kapitel 2, 31, 33 og 34 i udkast til forslag til Lov om social service.

Beskæftigelsesministeriets område.

Udkast forslag til lov om ansvaret for og styring af den aktive beskæftigelsesindsats.

Landsforeningen har ingen bemærkninger til det fremlagte udkast. Landsforeningen finder det positivt, at der kommer en klar grænse mellem beskæftigelsesindsatsen og den sociale indsats. Det er især positivt, at de kommende jobcentre skal rumme beskæftigelsesindsatsen for alle grupper i samfundet, herunder også de grupper, der på nuværende tidspunkt er fjernest fra arbejdsmarkedet.

Selvom grænsen bliver trukket skarpere op, kan landsforeningen dog se, at der fastlægges nogle regler for henvisning mellem de to systemer. Personer, der får afslag på førtidspension, skal førtidspensionssystemet henvise til jobcentre for at få angivet de arbejdsfunktioner den pågældende kan varetage. Omvendt skal jobcentre henvise til angivelse af forsørgelse eller supplerende forsørgelse, når en person ikke kan få en fuld eller delvis tilknytning til arbejdsmarkedet.

Visse grupper af mennesker med udviklingshæmning kan ende i en "gråzone", hvor både forsørgelsesgrundlaget og anvisning af jobmuligheder ikke er tilstrækkelige.

Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats med flere love.

Ad. § 1 Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

pkt. 4:

Landsforeningen skal foreslå, at den nye § 4a også kommer til at rumme en bemyndigelse til beskæftigelsesministeren om at fastsætte regler om de initiativer, der skal iværksættes i forhold til målgrupperne i § 2, pkt. 5), 6) og 7).

Personer omfattet af § 2, pkt. 5) kunne være mennesker med udviklingshæmning, der har gennemgået en kortere teknisk ungdomsuddannelse, men som alligevel ikke *magter* opgaven. Der bør fastlægges regler for jobcentres virksomhed, bl.a. hvordan ressourceprofilen, jf. vejledning knyttet til Lov om aktiv social politik skal etableres og anvendes.

Personer omfattet af § 2, pkt. 6) kan være mennesker med udviklingshæmning, der retter henvendelse med ønske om et job med løntilskud, fordi de oplever at have en rest erhvervsevne. Der bør også her fastlægges regler for jobcentrenes virksomhed, herunder hvordan der systematisk arbejdes på at skabe jobmuligheder. Igen er ressourceprofilen vigtig for denne gruppe.

Personer omfattet af § 2, pkt. 7) kan være mennesker med udviklingshæmning, hvor niveauet i deres arbejdsevne ikke er fastslået, og hvor der enten ikke er taget stilling til førtidspension eller afklaringen af førtidspension er udskudt. Gruppen udgør en "gråzone-

gruppe" eller mellemgruppe, der let kan komme til at hænge i systemet, hvis der ikke sættes ind med en målrettet indsats på afklaring af erhvervsevne såvel som deres sociale kompetencer. Der bør også her fastlægges regler for jobcentrenes virksomhed.

Indsatsen overfor disse tre målgrupper rummer naturligt den rådgivning som er foreskrevet i lovens § 9, men det bør understreges i de regler, som ministeren kan fastlægge, at rådgivningen efter § 9 skal være opsøgende, når det gælder ressourcetsvage grupper som mennesker med udviklingshæmning. Jobcentrene bør her kunne hente fornøden vejledning hos VISO, jf. Lov om social service § 13. Ligeledes bør det understreges, at indsatsen i jobcentrene skal koordineres med den øvrige sociale indsats, samt at beskæftigelsesindsatsen skal indgå i formuleringen af handleplaner jf. Lov om social service § 141.

Andre bemærkninger udover lovforslagene:

ad. kapitel 7:

Landsforeningen skal udtrykke sin forundring over, at der ikke skal fastlægges individuelle kontaktforløb jf. lovens kapitel 7, når det gælder personer, der er omfattet af § 2, nr. 5-8. Dette set i lyset af intentionen om, at jobcentrene skal varetage al indsats vedrørende beskæftigelse for alle grupper.

ad. kapitel 10:

Det kan undre, at personer omfattet af § 2, nr. 6 ikke er omfattet af kapitel 10. Mennesker med udviklingshæmning med en rest erhvervsevne kan for at komme tættere på arbejdsmarkedet have behov for opkvalificering, når det gælder nødvendige sociale kompetencer på en arbejdsplads, dansk kundskaber eller særligt tilrettelagte projekter omkring anvendelse af maskiner, redskaber m.m. Igen set i lyset af lovens intention om at gøre jobcentre til et tilbud for alle, så kan det undre af store grupper blandt mennesker med udviklingshæmning holdes ude.

ad. §§ 74, 76 og 78:

Landsforeningen skal benytte lejligheden til at påpege, at § 74, der beskriver kompensation for handicappede i erhverv i form af arbejdsredskaber, arbejdspladsindretninger m.v. er forældet. Paragraffen bør tillige omfatte kommunikationshjælpemidler og personlig assistance, der er kompenserende for mennesker med udviklingshæmning i skåne- og fleksjob eller job med løntilskud..

Ligeledes skal påpeges i § 76, stk. 3, at målgruppen bør omfatte personer omfattet af § 2, nr. 6. Mennesker med udviklingshæmning kompenseres i udstrakt grad gennem personlig assistance.

Endelig skal Landsforeningen påpege, at mentorordningen i § 78 ofte tidsbegrænses, hvilket er uheldigt, når det gælder mennesker med udviklingshæmning. Der bør således af lovgivningen fremgå, at mentorordningen kan oppebæres så længe behovet er til stede.

Ad. § 2 – Loven om kompensation til handicappede i erhverv.

Landsforeningen har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer af loven. Landsforeningen skal dog bemærke, at udviklingshæmmede – på trods af lovens intention om at dække alle handicapgrupper – ofte fortolkes ud af målgrupperne, der beskrives i § 4. Adskillige sager viser, at arbejdsformidlingerne vælger en stram fortolkning.

Undervisningsministeriets område.

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love.

Landsforeningen har delte meninger om, at specialundervisningen efter Folkeskolelovens nuværende § 20, stk. 1 og 2 samles i den samme del af § 20 (§ 20, stk. 2). På den ene side må det konstateres, at den nuværende kvalitet af undervisningen i amtskommunalt regi, er langt fra tilstrækkelig. Der er problemer med manglende kvalifikationer hos lærerne og mangelfuld eller fravær af efterlevelse af de lovpligtige individuelle læseplaner og undervisningsvejledninger. På den anden side vil landsforeningen pege på, at behovet for efteruddannelse af lærere og efterlevelse af Folkeskoleloven i forhold til elever med udviklingshæmning er af overordentlig stor betydning.

På den baggrund er landsforeningen bekymret for en hastig udlægning af specialundervisningen. Regionernes mulighed for at drive tilbud for kommunerne i en fire årig overgangsperiode, sammenholdt med at kommunerne generelt skal finde deres ben, levner ikke mange muligheder for en glidende decentralisering. Landsforeningen skal foreslå, at tidsbegrænsningen i selve lovtæksten afløses af en hensigtserklæring og en aktiv indsats på at følge og stimulere decentralisering. Dette vil samtidig kunne sætte et fokus på kvaliteten i specialundervisningen frem for på strukturændringen.

Det er positivt, ministeriet stiller krav om, at kommunerne skal afgive en redegørelse om forventet pladsforbrug for en tre årig periode, jf. § 1, nr. 18. Dette giver regionsrådet mulighed for at planlægge undervisningstilbuddenes udvikling på mellemlang sigt.

Ligeledes finder landsforeningen det positivt, at der gives en generel (og dermed udvidet) klageadgang for al specialundervisning efter Folkeskoleloven jf. ændringerne i § 1, nr. 23-29.

Landsforeningen finder afgrænsningen mellem lands- og landsdelsdækkende tilbud på den ene side og den øvrige specialundervisning på specialskolerne på den anden side for uklar. Som eksempel fastlægges Geelsgaardskolen jf. § 1 nr. 1 som landsdækkende undervisningstilbud for børn og unge med svære motoriske forstyrrelser, med erhvervet hjerneska- de, døvblinde elever m.v. Samtidig kan vi konstatere, at Kirkebækskolen med sin gruppe af børn med svære multiple funktionsnedsættelser formentlig vil blive udlagt til Vallensbæk kommune. Geelsgårdskolen og Kirkebækskolen er begge i dag drevet af Københavns amt og i praksis har de sammenlignelige målgrupper. Videnskæssigt supplerer de to skoler i dag hinanden.

Landsforeningen skal foreslå, at initiativerne omkring det foreslåede KVIS 2 forlænges, så KVIS 2 kan fungere som en samarbejdspartner til de regionale udviklingsråd, der skal følge udviklingen både på det sociale område og specialundervisningen.

Landsforeningen mangler en beskrivelse af den mellemkommunale finansiering. Umiddelbart er det landsforeningens vurdering, at der kommer til at mangle regler for denne finansiering på det nuværende § 20, stk. 2 område, når amtskommunerne ikke længere eksisterer. Der bør i reglerne være et incitament til samarbejde kommunerne imellem.

Afslutningsvis skal landsforeningen endnu engang påpege, at der må sikres en mindretalsbeskyttelse i skolebestyrelserne, så forældre til enkeltintegreret specialundervisnings elever og/eller elever i specialklasser/specialklasserækker bliver synlige og får en reel mulighed for at tale denne elevgruppes sag.

Lov om ændring af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., lov om mellemlange videregående uddannelser, lov om centre for undervisningsmidler m.v. og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område.

§ 1, nr. 2:

I forhold til § 27 a stk. 3, ny 2. pkt. skal landsforeningen påpege, at der i takt med de øgede muligheder på CVU'erne for at etablere almene ungdomsuddannelser og erhvervsrettede ungdomsuddannelser, bør disse kunne tilbyde elever med handicap handicapkompenserende foranstaltninger. Lovteksten nævner ikke, at der tilbydes handicapkompensation. Dette bør indføres.

§ 6, nr. 1:

Landsforeningen finder det ikke hensigtsmæssigt, at der i § 1, stk. 2, pkt. 1) i Lov om centre for undervisningsmidler m.v. slettes, at samlingen af undervisningsmidler er beregnet for udlån til undervisningsinstitutioner. Undervisningsinstitutioner, der bedriver specialundervisning har et stort behov for at afprøve undervisningsmidler inden de anskaffes, hvorfor centrene for undervisningsmidler og deres samlinger både er en inspirationskilde, men også en kilde til afprøvning. Landsforeningen skal foreslå at tilføjelsen om udlån opretholdes.

Forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskole samt om Folkeuniversitet (folkeoplysningsloven) og de forskellige andre love på Undervisningsministeriets område.

§ 1:

Generelt ønsker Landsforeningen LEV at henlede opmærksomheden på, at der endnu ikke er fundet en løsning på en lovfæstet ret til en særlig ungdomsuddannelse for mennesker med udviklingshæmning. Udviklingshæmmede er derfor i princippet dækket af den almindelige lovgivning vedrørende ungdomsuddannelser. Det betyder dog i praksis, at udvik-

lingshæmmede afhængigt af, hvor de bor, må nøjes med uddannelses tilbud, der ikke er kompetencegivende, og som er meget varierende i kvalitet og omfang.

Regeringen har tidligere fået foretaget en vurdering af den kompenserende specialundervisning for voksne af Evalueringsinstituttet i Danmark (EVA). Konklusionen på denne evaluering siger klart og tydeligt, at mennesker med udviklingshæmning er stillet væsentlig dårligere end alle andre samfundsgrupper, når det handler om adgang til ungdomsuddannelse.

Landsforeningen LEV skal derfor foreslå, at det i lovforslaget om produktionsskoler præciseres, hvilke handicapkompenserende foranstaltninger, skolerne skal etablere for at kunne imødekomme behovet for undervisning af mennesker med udviklingshæmning eller generelle indlæringsvanskeligheder.

§ 1, nr. 8 og 9:

Vedrørende § 8a stk. 2 skal det foreslås, at DSI også får sæde i dette råd. Mange handicappede og især mennesker med udviklingshæmmede må betegnes som kortuddannede.

§ 2:

Generelt skal landsforeningen benytte lejligheden til at fremhæve, at folkeoplysningsudvalgene jf. § 34 i folkeoplysningsloven ikke har en fast repræsentation fra DSI. Det er landsforeningens opfattelse, at mange folkeoplysningsudvalg, ofte har svært ved at forstå de særlige problemstillinger der er i relation til undervisning af mennesker med handicap og i særlig grad mennesker med udviklingshæmning. Vi skal derfor foreslå at man genindfører en fast "handicaprepræsentation" i folkeoplysningsudvalgene, således at man herigennem sørger at fastholde og udvikle de frivillige folkeoplysende tilbud på en sådan måde, at mennesker med handicap /udviklingshæmning kan få størst mulig gavn heraf.

Landsforeningen skal også henlede opmærksomheden på, at der i enkelte amter, bl.a. Københavns amt, har været mulighed for "regionalskoler". Målet med regionalskolerne har været at sikre mennesker med handicap den bedste adgang til undervisningsmuligheder uden, der nødvendigvis skulle etableres en folkeoplysende kreds i hver eneste kommune. Landsforeningen skal derfor foreslå, at der i forbindelse med lovrevisjonen gives lov hjemmel for regionalskoler inden for særlige områder, herunder undervisningstilbud til mennesker med udviklingshæmning.

§ 6:

Af § 7, stk. 3 i lov om erhvervsrettede grunduddannelse og videregående uddannelse for voksne bestemmes det, at forudsætningerne for at kunne benytte voksenuddannelsen er, at man er 25 år, har mindst 2 års erhvervs erfaring og forudsætninger svarende til grundskolens afgangsniveau.

På grund af den generelle mangel på muligheder for en ungdomsuddannelse for mennesker med udviklingshæmning, finder landsforeningen, at det er nødvendigt at præciseres i lo-

ven, hvordan arbejde på beskyttet værksted for mennesker med udviklingshæmning vil kunne sidestilles med erhvervs erfaring.

I forhold til kravet om grundskolens afgangsniveau har hovedparten af udviklingshæmmede svært ved at dokumentere, at de har gennemført grundskolen trods deres opfyldelse af undervisningspligten. Det er svært at dokumentere, da hovedparten af landets 20.2 undervisningstilbud aldrig har udstedt eksamensbeviser eller undervisningsbeviser til elevgruppen. Landsforeningen LEV har tidligere rejst denne problemstilling uden held over for undervisningsministeriet.

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelsen til højere forberedelseseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og forskellige andre love.

§ 5:

Landsforeningen skal til lov om brobygningsforløb til ungdomsuddannelse påpege en forventning om, at man i kommunerne i højere grad, end det hidtil har været praktiseret, giver de tidligere 20.2 elever adgang til at benytte brobygningsforløbet, når kommunerne overtager ansvaret for hele den vidtgående specialundervisning (20.2). Regeringen har valgt, at der stadig ikke skal være et lovfæstet ungdomsuddannelses tilbud til mennesker med udviklingshæmning. Landsforeningen LEV ser derfor gerne, at der i bemærkningerne til loven, lægges op til et øget brug af brobygningsforløbet, således man vil kunne holde unge udviklingshæmmede i et uddannelsesforløb indtil de fylder 18 år, hvorefter de kan vælge at lade sig indskrive på den kompenserende specialundervisning for voksne. Ønsker en elev med udviklingshæmning at benytte brobygningstilbudet forventes det, at uddannelsesplanen udarbejdes i samarbejde med uddannelsesstedet, jobcenteret og socialforvaltningen. Ved at samle disse instanser sikres der et endnu bedre grundlag for at udarbejde ressourceprofilen.

§ 7, nr. 2:

Landsforeningen skal til § 4 stk. 1, 3. punkt i bekendtgørelse af lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse påpege, at det må forventes, når de erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner gives mulighed for at udvide undervisningen med bl.a. ungdomsuddannelser, at der stilles krav til de pågældende uddannelsesinstitutioner om at være tilgængelig for alle, herunder sikre den nødvendige adgang til særlige tilrettelagte undervisningsformer. Det bør påhvile uddannelsesinstitutionen at godtgøre, at dette krav er opfyldt.

§ 7, nr. 6:

Ifølge forslaget skal regionsrådet koordinere den samlede indsats, når det gælder ungdomsuddannelse. Landsforeningen LEV finder det naturligt, at regionsrådet får en særlig forpligtelse til at sætte fokus på adgangen til ungdomsuddannelse for mennesker med udviklingshæmning.

Trafikministeriets område.

Udkast til forslag om Lov om trafikskaber:

Landsforeningen har bemærkninger til udkastes beskrivelse af målgruppen for den individuelle handicapkørsel efter § 5, stk. 1, nr. 4) og § 11, samt det fremsatte lovforslag nr. L 105.

Målgruppebeskrivelsen i lovteksten fokuserer udelukkende på bevægelseshæmning i fysisk forstand, jf. bemærkningerne til § 11. Selvom der i bemærkningerne gøres opmærksom på, at trafikskaberne kan tilbyde ordningen til andre grupper af mennesker med handicap, så er målgruppeafgrænsningen diskriminerende i forhold til de grupper af udviklingshæmmede, der er bevægelseshæmmede i psykisk eller adfærdsmæssig forstand.

Landsforeningen foreslår, at der – om ikke andet i bemærkningerne – blødes op på definitionen af ”svært bevægelseshæmmede”. Grupper af mennesker med udviklingshæmning, som har vanskeligt ved at benytte offentlige transportmidler, bør også omfattes. Årsagen til disse gruppers vanskeligheder er ikke den fysiske tilgængelighed, men den psykiske og sociale tilgængelighed ved de offentlige transportmidler. Gruppen er i risiko for at udløse psykiske eller adfærdsmæssige problemer i samvær med de øvrige brugere af de offentlige transportmidler. De kan eksempelvis begynde at råbe og skrike, slå ud efter de øvrige passagerer og lignende, når de bliver utrygge. Det kan også være autister, der har behov for meget overskuelige rammer og en stor forudsigelighed og struktur. I modsat fald bliver de angste og utrygge, hvilket kan give sig udslag i voldsom selvdestruktiv eller udadrettet adfærd.

Der er reelt set ikke tale om en stor målgruppe. Men for de få er det afgørende at have muligheden for individuel handicapkørsel.

----- 0000000 -----

Landsforeningen skal hermed overgive dette høringssvar til regeringens og ministeriernes velvillige behandling. I den kommende proces forventer landsforeningen selvfølgelig at blive inddraget, så landsforeningen kan komme med uddybninger til den fremlagte analyse. Det gælder både for det kommende lovforberedende arbejde i Folketinget og dets respektive udvalg, såvel som i det kommende arbejde i ministerierne med bekendtgørelser og vejledninger. Landsforeningen har altid søgt at bidrage med sin viden og erfaringen i sådanne processer.

Med venlig hilsen
Landsforeningen LEV

Sytter Kristensen
Landsformand

Notat om National videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

Landsforeningen LEV skal indledningsvis udtale, at landsforeningen i den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation ser en historisk chance for at samle videns-, specialrådgivnings- og udredningsfunktioner. Landsforeningen ser en strømlinet National videns- og specialrådgivningsorganisation som en forudsætning for kommunalreformen, når det gælder mennesker med udviklingshæmning. Der skal tages de nødvendige skridt til at gøre denne organisation helstøbt ved at sikre, at VISO bliver

- En tæt og sammenhængende organisation med en koordinerende og fysisk samlet central enhed med en række fysisk spredte netværksenheder. VISO skal have en selvstændighed og uafhængighed af den statslige centraladministration. VISO skal have sin egen ledelse og bestyrelse. En faglig bestyrelse er ikke tilstrækkelig, og der skal under bestyrelsen etableres en række fagråd.
- Grundstammen for samarbejdet mellem social-, undervisnings- og sundhedssektoren på handicapområdet, hvorfor det skal præciseres nærmere, hvori bidrag fra undervisningsministeriets og sundhedsministeriets områder kan bestå. Landsforeningen kan på det sundhedsmæssige område eksempelvis pege på Videnscenter for psykiatri og udviklingshæmning i Århus og de to videnseenheder, når det gælder små og sjældne handicap i henholdsvis Århus og København.
- Afsæt for et fokus på handicapforskning i Danmark. Det er klart, at denne forskning bør sikres en basis i de *egentlige forskningsmiljøer*, men der kan i VISO ske en koordinering af de særlige sektorforskningsinitiativer på social-, undervisnings- og sundhedsområderne. VISO kan gives ressourcer til koordinering og til at indgå i handicapforskning, dvs. der forventes tilført særlige midler til VISO og midler til etablering af egentlige forskningsmiljøer.
- Organisationen, der samler specialrådgivnings- og udredningskompetence. Specialrådgivning og udredning, der udgår fra VISO, skal have mere end en vejledende funktion. Kommunerne bør forpligtes på at henvise til udredning. Kommunerne bør forpligtes på at følge den specialrådgivning og udredning, der bliver givet kommunerne eller brugerne af VISO. Kommunerne skal som et minimum forpligtes til at redegøre for den specialrådgivning og udredning, der er foretaget af VISO, og begrunde hvorfor de følger eller ikke følger den givne rådgivning og/eller udredning. Landsforeningen så gerne, at borgeren fik en direkte ret til at henvende sig til VISO med henblik på både specialrådgivning og udredning.
- Bindeleddet mellem videns-, specialrådgivnings- og udredningsfunktionen og de praktiserfaringer, som udspringer af virksomheden i de kommunale og regionale tilbud. Dette bindeled kan opnås dels via en forpligtelse til også direkte at skulle rådgive de kommunale og regionale tilbud dels ved, at VISO får mulighed for at vejlede kommuner og regioner om indholdet i det tilsyn med tilbuddene, der følger af den sociale lovgivning. Ligesom VISO med fordel vil kunne forestå en formel uddannelse af tilsynskonsulenter.

Landsforeningen ser også, at det kan ske ved at give VISO mulighed for at købe specialrådgivnings- og udredningsydelser i de kommunale og regionale tilbud.

Landsforeningen har i sit generelle høringssvar omkring lovforslagene i forlængelse af kommunalreformen fremkommet med en række specifikke punkter. Der er udover disse en række spørgsmål og mangler i forhold til de hidtidige udspil fra regeringen og socialministeriet, som er nødvendigt at få afklaret:

1. Det skal præciseres, at der skal være tale om en helhedsorienteret rådgivning, og at udredninger ikke må planlægges og gennemføres løsrevet fra en helhedsbetragtning. Endelig bør en relationistisk tilgang foreskrives.
2. Det skal præciseres, hvordan specialrådgivningen og udredningen skal foregå, bl.a. hvordan samarbejdet og kommunikationen med borgeren skal være, hvorvidt nærtstående personer skal inddrages, når der er tale om voksne, og hvordan forældre skal inddrages, når der er tale om børn og unge.
3. VISO dækker alle handicapgrupper. Som udgangspunkt overføres der kun ressourcer indenfor vidensfunktionen på nogle få afgrænsede områder. Der skal ske en præcisering af, hvordan alle handicapgrupper skal kunne dækkes i vidensfunktionen, så der også fra VISOs side kan ydes rådgivning og udredning bredt.
4. Landsforeningen forventer, at alle grupper med specielle og komplekse funktionsforstyrrelser vil blive omfattet af VISOs virksomhed. Landsforeningen forestiller sig således også, at der oprettes en særskilt videnseenhed under VISO med specifikt fokus på mennesker med udviklingshæmning. Tilbuddene efter lov om social service forudsætter ikke særlige diagnoser eller en præcis diagnose hos borgeren. Grundlaget er en vurdering af funktionsevnen.
5. Det skal præciseres, hvordan VISO skal håndtere afgrænsningen "de få mest specialiserede og komplicerede enkeltsager". Landsforeningen skal foreslå en pragmatisk løsning, der samtidig respekterer kommunale og regionale forskelle i videns- og erfaringsniveau. Det skal foreslås, at der vælges en "brugerstyret" tilgang, dvs. det er oplevelsesniveauet i praksis, der afgør om en sag er specialiseret og kompliceret. Det vil så være op til VISO at "tilbagevise" eller "afvise" sagen med den nødvendige vejledning til at komme videre. Det kan være med en henvisning til kommuner eller regioner, hvor specialrådgivning og udredning foregår uden for VISO. Derved får VISO også en netværksskabende funktion.
6. Når bidrag fra undervisningsområdet foreligger, skal der
  - følge en beskrivelse af, hvordan rådgivning og udredning om den specialpædagogiske bistand til småbørn skal koordineres/samordnes med den specialiserede småbørnsvejledning, der må være dækket af VISO, dvs. den rådgivning, der ligger udover PPRs rådgivning i kommunerne. De seneste par år har den specialpædagogiske

ske rådgivning ligget i de kommunale PPR. Erfaringerne viser, at det de færreste PPR kontorer har magtet opgaven.

- ske en præcisering af, hvordan voksne udviklingshæmmede kan få en specialpædagogisk rådgivning og udredning hos VISO, der ligger udover den rådgivning og udredning, som kommer til at ske på specialundervisningscentrene for voksne i kommunerne.
  - laves en beskrivelse af kommunikationscentrenes bidrag til VISOs virksomhed. Kommunikationscentrene tilbyder en meget kompetent rådgivning og udredning, når det gælder personer med svære og sammensatte kommunikationsvanskeligheder og sensoriske forstyrrelser, herunder når det gælder afklaring af brug af IT hjælpemidler og andre kommunikationshjælpemidler.
7. VISO skal have mulighed for at hente, samordne og koordinere viden, specialrådgivning og udredning med enheder på sundhedsområdet. Landsforeningen skal her påpege, at Videnscenter for Psykiatri og Udviklingshæmning på Psykiatrisk Hospital i Risskov og andre har relevant ekspertise, når det gælder mennesker med udviklingshæmning.

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Frederiksberg, den 4. januar 2005

Høringsvar til Forslag til Lov om ændring af lov om produktionskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område

LOF takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovennævnte lovforslag. Vort høringssvar omhandler ændring af bestemmelser vedrørende lokaler i folkeoplysningsloven.

Overordnet er vi tilfredse med, at forslaget kun indeholder konsekvensændringer som følge af kommunalreformen.

Vi ser med glæde den foreslåede § 21, stk. 1, pkt. 2, der omhandler lokaler i amtslige institutioner, der påtænkes omdannet til selvvejende institutioner.

Dog er det ikke tilfredsstillende med bestemmelsen i § 21, stk. 1 om, at folkeoplysningsudvalget anviser "i prioriteret rækkefølge". Vi foreslår, at dette udgår. En lovfæstelse af en prioriteret anvisningsret kan føre til ufrugtbare diskussioner i folkeoplysningsudvalg og forvaltninger m.fl. om, hvad der forstås ved et egnet kommunalt lokale.

Det fremgår af undersøgelsen "Penge, paragraffer og praksis – om de kommunale rammer for aftenskolelernes virksomhed" (Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksenundervisning, 1997, s. 30-32), at der fra kommune til kommune er betydelige forskelle på lokalesituationen for den folkeoplysende voksenundervisning. Kvaliteten af de offentlige lokaler er mindre god, folkeskolelerne er nedslidte, der er problemer med rengøring, med adgang til lokaler med det rette udstyr og med adgang til offentlige lokaler i dagtimerne. Det er også et problem med definitionen af egnede lokaler.

Lokaleproblematikken er samlet op i "Aftenskolelernes Hvem-Hvad-Hvor – om aftenskolelernes aktører, aktiviteter og rammer" (Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksenundervisning, 1998, s. 108-121).

Selv om undersøgelsen er nogle år gammel, er lokaleproblematikken ikke blevet mindre. Tværtimod. Med den øgede deltagerbetaling må deltagerne i den folkeoplysende voksenundervisning også forvente kvalitet i de fysiske rammer. Det kan aftenskolen ikke altid tilbyde.

LOF skal derfor foreslå, at man i forbindelse med lovændringen arbejder på at få indføjet en bestemmelse om, at alle offentlige, skatteyderfinansierede lokaler, herunder for eksempel også gymnasier og lokaler samt sale i rådhus, indgår i anvisningsforpligtelsen.

Det ville også være ønskeligt, hvis lokaler i sognegårde og hos menighedsråd kunne indgå i en anvisningsforpligtelse. Det er mange steder vanskeligt for den folkeoplysende voksenundervisning at få adgang til disse lokaler, der er velegnede til foredrag og debatmøder.

Folkeoplysningsudvalget anviser lokaler, fremgår det af lovforslaget. Vi skal derfor henstille til, at loven ændres, således at det igen bliver lovpligtigt at nedsætte folkeoplysningsudvalg.

Med venlig hilsen

Per Paludan Hansen
Sekretariatsleder

Nils-Georg Lundberg
<nils-georg.lundberg@hjssem.dk>

07-01-2005 11:31

Til: IS-IK2.post@uvm.dk
cc:
Vedr.: Høringssvar: Vedr. J.nr. 2004-3450-4

Journalisering af indgående post

Journalnummer: 2004-3450-4
Sagsgruppe tekst: 46557
Dokumentation:
Sagsbehandler:
Elev:

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Vedr. J.nr. 2004-3450-4

Høring over forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område.

Lærerseminariernes Rektorforsamling har ingen bemærkninger til det fremsatte lovforslag.

Med venlig hilsen

Nils-Georg Lundberg
Formand for Lærerseminariernes Rektorforsamling
Rektor, Hjørring Seminarium
Skolevangen 45, 9800 Hjørring
telefon: +45 96 23 24 00

*****
This e-mail has been scanned for viruses by <http://www.virus112.com>
*****

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

København d. 6. januar 2005

**Høringsvar vedrørende lovforslag til udmøntning af kommunalreformen på
Undervisningsministeriets område**

NETOP – netværk for oplysning takker for denne anledning til at indgive høringssvar i forbindelse med lovforslag til udmøntning af kommunalreformen på Undervisningsministeriets område.

NETOP er som folkeoplysende landsforbund meget interesseret i forslagens virkning på aftenskoleområdet, hvorfor vores høringssvar hovedsageligt drejer sig om forslagens konsekvenser for dette område – forslagens § 2.

Vi noterer os, at det er forslagens udtrykkelige udgangspunkt, at status quo opretholdes på folkeoplysningsområdet, herunder for aftenskolerne.

Det er glædeligt, at den anvisningsret kommunerne har efter den gældende folkeoplysningslov foreslås bevaret, således at de amtskommunale lokaler, som hidtil har kunnet anvises, fortsat kan anvises. Særligt er vi i NETOP glade for at anvisningsretten kommer til at gælde de selvejende institutioner, som bliver et resultat af nedlæggelse af amtskommunerne.

Der er dog efter vores opfattelse grund til at henlede opmærksomheden på det forhold, at de nye og større kommuner, vil gøre det langt vanskeligere for de folkeoplysende foreninger at danne sig det fornødne overblik over den samlede mængde af lokaler, som er omfattet af anvisningsretten i de nye og større kommuner.

Derfor vil NETOP opfordre til, at der i forbindelse med forslagens behandling i Folketinget tilføjes en tydelig forpligtelse for kommunerne til at fremstille og offentliggøre liste eller anden oversigt over den samlede mængde lokaler i kommunen, som gennem den kommunale anvisningsret er til rådighed for de folkeoplysende foreninger og det frivillige foreningsliv.

De nye større kommuner vil endvidere gøre det nødvendigt at etablere fast høringsforum for de folkeoplysende foreninger og det frivillige foreningsarbejde. Det er i denne reformtid af afgørende betydning, at det frivillige foreningsarbejdes stemme bliver hørt i fastlæggelsen af de nye

storkommuners fritids og kulturpolitik. NETOP – netværk for oplysning skal derfor anbefale at etablering af folkeoplysningsudvalg gøres obligatorisk for kommunerne.

Endelig vil kommunalreformen medføre behov for, at de folkeoplysende foreninger ved tilrettelæggelsen af deres aktiviteter kan agere mere frit og fleksibelt for at kunne imødekomme de nye og forskellige behov og ønsker som måtte opstå. NETOP – netværk for oplysning kan derfor anbefale en omlægning til mere fleksibel støttemodel, og vil gerne i denne forbindelse tilkendegive vores villighed til at medvirke til udarbejdelse af et sådant forslag.

Med venlig hilsen

NETOP – netværk for oplysning

v/

Bernhard Trier Frederiksen
Sekretariatsleder

REKTORKOLLEGIET

The Danish Rectors' Conference

Vester Voldgade 121 A, 4. sal
DK-1552 København V

Telefon: (+45) 33 92 54 24
Telefax: (+45) 33 92 50 75

www.rektorkollegiet.dk
jr@rda.dk

Undervisningsministeriet
Att.: Irene Holse
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

5. januar 2005
J.nr. 2004-3002-01
JR

Høringsvar over lovforslag til udmøntning af kommunalreformen på Undervisningsministeriets område

Rektorkollegiet takker for lovforslag til udmøntning af kommunalreformen på Undervisningsministeriets område (udkast til forslag til lov om ændring af lov om produktionskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område), der er modtaget i høring den 1. december 2004.

Rektorkollegiet har ingen bemærkninger til lovforslaget og henviser til de vedlagte høringssvar fra universiteterne.

Med venlig hilsen

Jens Oddershede
Næstformand for Rektorkollegiet

Vedlagt: 3 bilag

Rektorkollegiet
Vester Voldgade 121 A, 4. sal
1552 København V

Rektor
Campusvej 55
5230 Odense M

Tlf. 6550 1030
Fax 6550 1090
www.sdu.dk

16. december 2004
J.nr. 013-2004
PCA/kfm

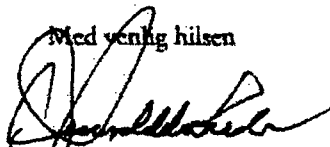
**Høring over 2. lovforslag om udmøntning af kommunalreformen på
Undervisningsministeriets område.**

Under henvisning til Rektorkollegiets høringskrivelse, j.nr. 2004-3002-01, vedrørende forslag til lov om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelser til højere forberedelseseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og forskellige andre love, skal det herved meddeles, at universitetet ikke har særskilte bemærkninger til de fremsendte lovforslag, idet der alene er tale om tekniske ændringer som konsekvens af kommunalreformen.

Dog ønsker universitetet at understrege vigtigheden af, at det sikres, at ungdomsuddannelserne regionalt får mulighed for at udbyde et bredt og regionalt dækkende tilbud af studieretninger og valgfag, da dette er afgørende for unges valg af ungdomsuddannelse og efterfølgende videregående uddannelse, jf. for eksempel beskrivelsen af regionernes rolle i forslaget til ændring til lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen.

Dette er især vigtigt i de regioner af landet, hvor institutionerne ligger geografisk spredt, og hvor der i forvejen er relativt lave overgangsfrekvenser mellem folkeskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Med venlig hilsen

Jens Oddershede
Rektor

REKTORKOLLEGIET

20 DEC. 2004

J.NR. 2004-3002-01
LØBENR.

8

**Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede
Uddannelser (REU)**

Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

**Rådet for de Grundlæggende
Erhvervsrettede Uddannelser (REU)**

Vester Voldgade 123
1552 København V
Tlf 3392 5705
Fax 3392 7574
www.service.uvm.dk/reu
e-mail: reu@uvm.dk

15. december 2004
J.nr.

Vedr. forslag til Lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område (Konsekvensændringer som følge af kommunalreformen)

Undervisningsministeriet fremsendte med brev af 1. december 2004, j.nr. 2004-3450-4 ovennævnte udkast til lovforslag til blandt andet Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser.

Det fremgår af sagen, at det fremsendte udkast til lovforslag, der er en del af udmøntningen af kommunalreformen, er sendt til høring hos en lang række interessenter, herunder de i rådet repræsenterede organisationer.

Rådet behandlede sagen på sit møde den 10. december 2004 og skal på baggrund heraf henvise til de af parterne i rådet afgivne selvstændige høringssvar.

Med venlig hilsen

Inge Mærkedahl
formand

Rådet for Erhvervsrettet Voksen – og Efteruddannelse
(REVE)

UNDR
NINGS
MINISTERIET

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholm Kanal 25
1220 København K

Rådet for Erhvervsrettet
Voksen – og Efteruddannelse
(REVE)

Uddannelsesstyrelsen
Vester Voldgade 123
1552 København V
Tlf 3392 5600
Fax 3392 5666
www.uvm.dk

Høringsvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelsen til højere forberedelseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og forskellige andre love (konsekvensændringer som følge af kommunalreformen)

7. januar 2005
J.nr. 2005-2813-3

Ovenstående lovforslag har været til skriftlig høring i Rådet for Erhvervsrettet Voksen- og Efteruddannelse (REVE). Rådet har ingen særskilte bemærkninger til lovforslagene, men henviser til de af organisationerne fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kjeld Møller Pedersen
Formand
Direkte tlf. 3392 5661
E-mail: Anne.Elkjaer@uvm.dk

Rådet for Erhvervsrettet Voksen – og Efteruddannelse
(REVE)

UNDER NINGS
MINISTERIET

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholm Kanal 25
1220 København K

Rådet for Erhvervsrettet
Voksen – og Efteruddannelse
(REVE)

Uddannelsesstyrelsen
Vester Voldgade 123
1552 København V
Tlf 3392 5600
Fax 3392 5666
www.uvm.dk

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om produktionskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og dagbørskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område (konsekvensændringer som følge af kommunalreformen)

7. januar 2005
J.nr. 2005-2813-3

Ovenstående lovforslag har været til skriftlig høring i Rådet for Erhvervsrettet Voksen- og Efteruddannelse (REVE). Rådet har ingen særskilte bemærkninger til lovforslagene, men henviser til de af organisationerne fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kjeld Møller Pedersen
Formand

Direkte tlf. 3392 5661

E-mail: Anne.Elkjær@uvm.dk

Rigsrevisionen
C5

**Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K.**

Dato: 4. januar 2005
J.nr.: 2004-5000-30
(Angiv venligst j.nr. ved besvarelse)
Ref.: □□□□□
□□□□□

Adresse:
St. Kongensgade 45
1264 København K

Telefon/Telefax:
33 92 84 00
33 11 04 15

E-mail/Homepage:
rigsrevisionens-email@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Høringsvar vedrørende kommunalreformen

Undervisningsministeriet har med e-post af 1. december 2004, j.nr. 2004-3450-4, sendt et udkast til forslag til lov om ændring af lov om produktionsakoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område til høring.

Rigsrevisionen har gennemgået udkastet for bestemmelser om regnskab, revision samt placering af ansvar for økonomistyring.

Rigsrevisionen har ~~ingen bemærkninger~~ til udkastet.

Med venlig hilsen

Vibeke Andersen

Adresse:
St Kongensgade 45
1264 København K

Telefon/Telefax:
33 92 85 04
33 11 04 15

E-mail/Homepage:
rigsrevisionen@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Rie Luise Dahl
07-01-2005 16:44

Til: ls-ik2.Post@Uvm.Dk
cc:
Vedr.: Høringssvar (1):2004-2450-4
Journalisering af indgående post
Journ.nr.: 2004-2450-4
Sagsgruppe tekst:
Dokumentation: 46598
Sagsbehandler:
Emne:

Høring over forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område (Konsekvensændringer som følge af kommunalreformen).

Institutionsstyrelsen har den 1. december 2004 udsendt ovennævnte forslag og anmodet Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse om eventuelle bemærkninger til forslaget.

Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse har behandlet høringen på møde den 16. december 2004 og har ingen bemærkninger til det foreliggende forslag.

På vegne af

Kim Olsen
Næstformand for Rådet om
Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse

Med venlig hilsen
Rådets sekretariat

Kontorfuldmægtig Rie Luise Dahl
Undervisningsministeriet
Uddannelsesstyrelsen
Tværgående kontor for erhvervsrettede uddannelser
Vester Voldgade 123
1552 København V

Tlf.: 3392 5000, Direkte Tlf.: 3395 5417
Fax: 3392 5666, E-mail: Rie.Luise.Dahl@uvm.dk

Undervisningsministeriet

Vester Farimagsgade 1
Postboks 367
1504 København V

Tlf. 3313 4655
Fax 3311 8953
E-mail: info@sala.dk

7.1.2005
Sags nr.: 8.04. GR
Direkte tlf.: 3370 2013
E-mail: gr@sala.dk

Sendt pr. e-mail

Lovforslag om kommunalreform

SALA har modtaget mail med anmodning om bemærkninger til lovforslag vedr:
Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelsen til højere handelseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse

Forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler, lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område

Forslag til lov om ændring af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvvejende institutioner for videregående uddannelser mv. Lov om mellem lange videregående uddannelser, lov om centre for undervisningsmidler mv. og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område

SALA finder strukturændringerne på undervisningsområdet nødvendige for at skabe en sammenhæng og gennemskuelighed samt ligestilling i ungdomsuddannelserne og ser derfor positivt på de foreslåede ændringer i forbindelse med overgang til selveje for de institutioner, som i dag er i Amterne.

Endvidere finder SALA det positivt, at Undervisningsministeriet i forbindelse med institutionernes overgang til taxameterfinansiering også gennemfører en generel analyse af styringssystemet i taxameterfinansieringen, således at nødvendige justeringer foretages.

Lovforslaget lægger op til muligheden for, at flere typer af institutioner kan sammenlægges, hvilket SALA også finder positivt. Dette kan skabe gode fag- og studiemiljøer til gavn for den enkelte unge, men også i forhold til bedre udnyttelse af ressourcer, som kan skabe plads til andre initiativer. Man bør dog sikre, at den enkelte uddannelse ikke mister sin faglige retning.

De nye regionsråd får i fremtiden en betydelig funktion og indflydelse på uddannelsesområdet. SALA finder det vigtigt, at overordnede nationale uddannelsesmål og midler har en betydelig vægt i forhold til regionsrådenes arbejde..

Med venlig hilsen

Gitte Rasmussen